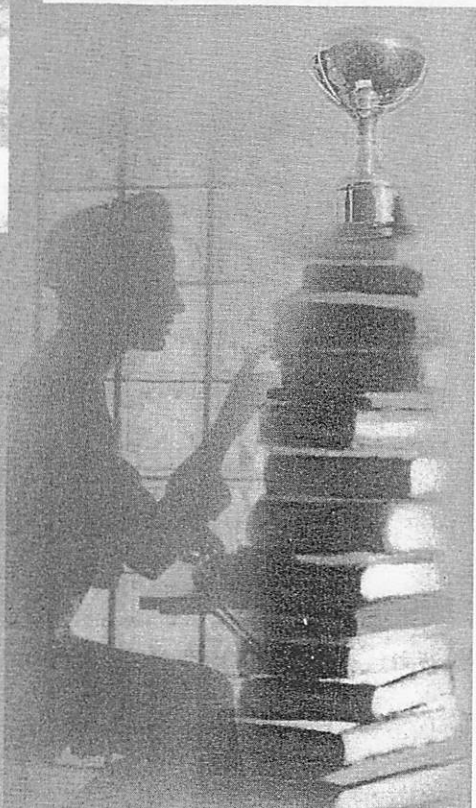

Prahladrai Dalmia Lions College of Commerce & Economics

Volume 30

Key To Success

Year 2001 - 2002

5
4
को
नी
मंत्रि
कि
मृगल
ताओं
म्मानित

को

**LIONS CLUB OF MALAD-BORIVLI COLLEGE
CHARITY TRUST**

BOARD OF TRUSTEES

1. Shri Bajranglal Dalmia
2. Lion Ratanlal G. Saraf
3. Lion Balkrishna R. Lakhotia
4. Lion Shyamsunder G. Ruia
5. Lion Vinod B. Dalmia

**PRAHLADRAI DALMIA LIONS COLLEGE OF
COMMERCE AND ECONOMICS**

GOVERNING COUNCIL

1. Shri Bajranglal Dalmia	Trustee
2. Lion Ratanlal G. Saraf	Trustee
3. Lion Balkrishna R. Lakhotia	Trustee
4. Lion Shyamsunder G. Ruia	Trustee
5. Lion Vinod B. Dalmia	Trustee
6. Lion Pradhuman U. Mehta	Chairman
7. Lion Rajendra J. Chokshi	Vice-Chairman
8. Lion Kanahaiyalal G. Saraf	Hon. Secretary
9. Lion Madhusudan R. Maheshwari	Jt. Secretary
10. Lion Kamal Ruia	Jt. Secretary
11. Lion Banwarilal Jhunjunwala	Treasurer
12. Lion Kailash Kejariwal	Member
13. Lion Shankarlal Jain	Member
14. Lion Jaiprakash Bairagra	Member
15. Lion Jagdish Khakhar	Ex-Officio
16. Principal (Mrs) S. S. Aware	Ex-Officio

Prahladrai Dalmia Lions College of Commerce & Economics

**Magazine
2001 - 2002**

Magazine Committee

Chairperson : Principal (Mrs.) S. S. Aware
Editor : Prof. Nandini Lele

Sectional Editors

English : Prof. C. K. Anandan
Hindi : Dr. Pratibha Dadhich
Gujarati : Prof. Gita Naik
Marathi : Dr. Rohini Takle

Volume - 30

Statement As Per Press Registration of Books Act

Form IV

1. Place of Publication : Mumbai
2. Periodicity of Publication : Yearly
3. Publisher's Name : Principal (Mrs.) S. S. Aware
Nationality : Indian
Address : P. D. Lions College of Commerce
and Economics
Sunder Nagar, Malad (West)
Mumbai - 400 064.
4. Printer's Name : Printography
Nationality : Indian
Address : 28, Mumbai Samachar Marg, Fort,
Mumbai - 400 023.
5. Editor's Name : Prof. Mrs. N. S. Lele
Nationality : Indian
Address : P. D. Lions College of Commerce
and Economics
Sunder Nagar, Malad (West)
Mumbai - 400 064.
6. Names and Address of Individuals : P. D. Lions College of Commerce and
who own the newspaper and Economics
partner or shareholders holding Sunder Nagar, Malad (West)
more than one percent of total Mumbai - 400 064.
capital.

I, Mrs. S. S. Aware, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge.

Sd/-
S. S. Aware
Publisher

Editorial

Another year has passed and now the time has come to sit back and take stock of all the plusses and minuses that happened during the year.

The year 2001 has a special significance, that it marks the beginning not just of the new century but also of the new millennium and what a coincidence that 1st of January happened to be the first day of the week, month, year, century and the millennium.

The last quarter of the twentieth century marked the beginning of a new era "THE COMPUTER AGE", the era of speed and accuracy. Information Technology has become a KEYWORD. It has opened new avenues for the people. With each passing day newer applications are being developed in the field of computers.

Like all other fields, Information Technology has also made its impact on the field of education. For the student community it has opened a window to the world. Online learning and online teaching will no more remain a distant reality. In this changing environment, the entire teaching and learning community has to gear up to face the challenges of this new world order.

Information Technology has become the BUZZ WORD. It has developed a herd mentality in the student community. Every other student wishes to become a part of the software industry. However it is equally important to understand that collection, exchange and computerisation of information is not enough. This information has to be put into use in the production of not just intellectual property but should also aid production of physical goods and wealth. The benefits of computerisation of the various systems have to trickle down to the lowest strata of the society.

The computer revolution has changed all concepts of time and space. It has proved one thing. "ITS A SMALL WORLD AFTER ALL". With the advent of satellite

channels, the electronic media has over taken the print media. In fact, people can no longer think of living in isolation. We have all become world citizens.

This year, the one event that cast its dark shadow on the entire world was the terrorist attack on the **WORLD TRADE CENTRE** in New York on 09/11/01. This attack on the twin towers of **WTC** not only altered the skyline of New York City but brought out a bitter truth that terrorism was not confined to any particular region or country but even the most advanced nation was vulnerable.

Before we could get over the shock of 9/11, terrorists attacked the **J & K Assembly** on 10/01 and the **Indian Parliament** on 12/13 and since then, the **Indian Armed Forces** have been on an unprecedented high alert.

In this atmosphere of tension and terror came "**LAGAAN**" like a breath of fresh air, bringing with it a saga of grit and determination. This film has won the hearts of all cinegoers and was nominated in the **Best Foreign Film Category** at the **74th Oscar Awards Ceremony**. After a very long time mainstream **Bollywood Cinema** has made its presence felt on the **International Cultural Scene**.

This year brought a glorious moment in the history of our college when **MISS SWATI KABRA** secured the **FIRST Rank** at the **T. Y. B.Com Examination**, **April 2001** in the **University of Mumbai**. With her sincerity and hard work, she has led the way and now it is upto her juniors to follow her footsteps and bring greater glory to the College.

Prof. N. S. Lele

Principal's Report

It is a matter of great pride and pleasure to present before you the balance sheet of collegiate, inter-collegiate events - active participation of our students in those events and marvellous, X'cellent performance of various students.

This academic year started with great enthusiasm as our student Miss Swati Kabra has shown unbelievable result at T.Y.B.Com. 2001. She stood first among 54,000 students by securing 84.85% marks at T.Y. B.Com. Examination of Mumbai University. Our college results of T.Y.B. Com. - April 1999-78.01%, April 2000-78.66%, April 2001-84.81% and S.Y.J.C. - 2000-96.89%, 2001-96.87% are self-explanatory.

Our students are toppers on all fronts- academic, cultural, sports.

Some of our students are shining stars who are worth mentioning - for singing Manish Darne, Vishal Kothari and Sagar Acharya. Sagar Acharya has been selected on the spot for title song for T. V. serials when the judges observed his performance at Inter Collegiate singing competition.

The achievements in sports are wonderful. Our college teams of Volley-Ball are quite famous. The Volley Ball Girls' Team is runner up at the Inter Collegiate volleyball tournament organised by University of Mumbai. The Junior college volleyball team has secured second place in Inter Collegiate Tournament organised by Junior College Sports Association. Our shooting Volleyball team has been declared champion at Taluka, District, Zonal level. Kho-Kho boys team was declared winner at Taluka and runner up at District level. Mr. Memon Shafi Anwar is the National player for carrom.

The above instances are just major examples. In general our students are Progressive, Dynamic and Live Listener and the staff members (Teaching as well as non-teaching) are Perfect, Dedicated to the work and Loyal.

The college has completed three decades and is marching towards greater success. For the successful venture, creative thinking of trustees, positive attitude of the Management and their appropriate advice is a Plus Point. I am thankful to all the Trustees, Secretary, Chairman, Governing Council Members, Staff members and Students for their support and co-operation.

Principal – Mrs. Savita Aware

Principal – Mrs. Savita Aware

Activity Report 2001 – 2002

Seminar attended and paper presented on "How to meet rising expenditure" at Vaze College Mulund.

Participated in the Fourth National Conference of Principals held at Vivekananda Kendra, Kanyakumari organised by Association of Indian College Principals.

Chief Guest for the Prize Distribution Function organised by Bharat Vikas Parishad.

Paper presented on "Professionalisation of Commerce Education" at the State Level U.G.C. sponsored seminar held at Aurangabad organised by Deogiri College.

On "Teaching-Learning Participatory Process" paper submitted and included in the Souvenir published by S.B.E.S. College for State Level Seminar organised by that College. In the Valedictory function of the Seminar Participants' views / reactions / opinions were expressed.

Literary Advertising and Debating Society

Annual Report 2001 – 2002

Literary Advertising and Debating Society aims at bringing out the talents of the students and helping them to develop their skills in co-curricular activities.

For the year 2001–2002, two enthusiastic members – **Miss Santosh Charan**, T.Y. B.Com. and **Mr. Hemant Padgaonkar**, F.Y. B.Com. were appointed *Secretary* and *Jt. Secretary* respectively.

The activities of the Society for the year 2001–2002 began with a game show "GUESS THE WORD" a test in vocabulary. The winners of this competition were –

- 1) **Miss Purvi Pandya**, F.Y. B.Com. D – 38
- 2) **Miss Mayuri Patel**, F.Y. B.Com. D – 62

The Society participated in the 54th Independence day celebration when one of its members **Miss Ritu Joshi** (S.Y. B.Com.) recited her poem specially written by her for the occasion.

Miss Ritu Joshi, S.Y. B.Com. participated in the Inter-Collegiate Book-Review Competition held at J.M. Patel College of Commerce, Goregoan and the Society feels proud that she won the 2nd prize in the competition.

Group Discussions are a part of all entrance exams for Management Courses. Hence the Society organised a Group Discussion for the students to give them an opportunity to participate in the same. **Miss Santosh Charan** (T.Y. B.Com. A-45) was adjudged the Best Speaker.

The Society takes this opportunity to thank the Principal, Vice-Principal, teaching and non-teaching staff for their co-operation in conducting the activities of the Society.

Prof. S. S. Desai

Prof. N. S. Lele

Brief Report of the N.S.S. Activities conducted during the Year 2001 – 2002

Name of the Programme Officers

- Prof.* : **S. N. Hatekar**
Prof. : **K. H. Mane**
Prof. : **S. M. Padme**

Name of the Secretary **Mr. Amit Pathare**

During the Academic Year 2001 – 2002 the N.S.S. unit of our college enrolled 77 Volunteers. Their contribution and their duty towards nation was outstanding.

An area named Vasari Hill, Goregaon (W), Mumbai was adopted as the target area and the theme for this year given by the University was "YOUTH FOR HEALTHY SOCIETY".

Following were the activities conducted under the programme officers and students.

I. HEALTH PROGRAMME

About 60 Volunteers were working in this project, male and female volunteers were working separately in the slum area for male and female group for educating them about SEX AND AIDS awareness. Also people in the adopted area were made aware about the bad effects of drugs.

II. AWARENESS CAMPAIGN

65 Volunteers have participated in this project by making slum dwellers aware of issue such as cancer, family planning and child welfare. The project was duly supported by the residents of the area.

III. PULSE POLIO IMMUNISATION

The Volunteers participated in pulse polio immunisation, about 177 people benefitted from the project.

IV. IMPORTANCE OF ENVIRONMENT

The importance of environment was clearly explained by our Volunteers to the slum people with the help of STREET-PLAY, PERSONAL INTERACTION.

V. UNIVERSITY LEVEL ACTIVITIES

Our Active N.S.S. Volunteers attended various activities conducted by the University N.S.S. units like "Hiroshima and Nagashaki Peace Rally" and a lecture on "TIME MANAGEMENT".

VI. INDEPENDENCE DAY PROGRAMME

It was organised on our Independence Day on 15th August 2001 at the College Campus.

All the N.S.S. Volunteers have actively participated in this programme and Inter-Collegiate patriotic singing competition was organised by our N.S.S. unit.

VII. BLOOD DONATION DRIVE

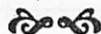
It was organised with the help of Indian Red Cross Society on 15th Dec., 2001 and 52 bags of blood were collected.

VIII. Y.F.H.S. CAMP

The N.S.S. unit of our college conducted a 10 days residential camp at "BADLAPUR VILLAGE".

The camp was conducted from 21st Dec. 2001 to 30th Dec. 2001. The unit has undertaken various activities such as cleanliness awareness AIDS awareness. Manual work was done in PRAGATI BLIND SCHOOL, Z. P. SCHOOL and PRATHAMIC AROYGA KENDRA, etc. at BADLAPUR VILLAGE.

We thank our Principal for giving us support for conducting the activities successfully.

A Brief Report of the 'Staff Club' Activity for the Academic Year 2001 – 2002

1. Send-off Function

As per Staff Club's tradition a farewell function was organised on 25th October, 2001 for Prof. Dr. Gulab Mohite, who was a reader in Dept. of Economics. Dr. Mohite, who was with us for the last 20 years, now has joined as a faculty in the Lala Lajpatrai Management Institute, Mahalaxmi.

2. Speech on 'University Governance'

Was delivered by Prof. C. R. Sadasivan, on 25th October, 2001. As a resource person, he explained in detail the hierarchy of the University functioning and the role of each body in the University.

3. Discussion on 'Budget - 2002'

On 6th March, Shri Subash Desai, a practising Chartered Accountant was invited to deliver a speech and analyse the present national budget for the Degree College staff members. After a lucid explanation of various aspects of budget, a question-answer session was held. All the professors participated in the discussion. Madam Principal Mrs. S. S. Aware gave her comments as a Presiding Officer of the programme. With the vote of thanks the function came to an end.

Members of the Staff Club :

Prof. S. V. Chandratre (*Secretary*)
Prof. Mrs. Swati Desai (*Member*)
Prof. B. K. Patel (*Member, on leave*)

Report of the Students' Council for the Year 2001 – 2002

As per the provisions of the Maharashtra Universities' Act, 1994 and as per the University of Mumbai directives, the students' council of the college was constituted for the year 2001-2002.

The following persons were members of the council.

Sr. No.	Name of the person	Particulars
1.	Prof. Mrs. S. Aware	Chairperson
2.	Prof. Mrs. S. A. Mandavawalla	Prof.-in-charge
3.	Prof. Shri S. N. Hatekar	Programme Officer N.S.S.
4.	Prof. Dr. S. Naringrekar	Prof.-in-charge Cultural Activities
5.	Prof. B. V. Tekle	Sport Director
6.	Manish Darne	T.Y. B.Com. (i) University Representative (ii) General Secretary (iii) Cultural Secretary
7.	Sanjay Shejwal	T.Y. B.Com. – Asst. Cultural Secretary
8.	Amit Pathare	T.Y. B.Com. – N.S.S. Secretary
9.	Harshad Karnik	S.Y. B.Com. – Gymkhana Secretary
10.	Geetanjali Raut	T.Y. B.Com. – L.R.
11.	Purnima Prabhu	S.Y. B.Com. – L.R.

The Students' Council conducted the following activities :

- 1) Inauguration of Students' Council and felicitation of toppers.
Principal L.S. Bhole of Mulund College of Commerce and Economics was the Chief Guest. He presented mementoes to the following students.
 - a) Ms. Swati Kabra who stood first in T.Y. B.Com. Exam conducted in April, 2001.
 - b) Ms. Mrudula Kadasani who stood first in H.S.C. Exam. conducted in October, 2001.
- 2) Inter-Collegiate patriotic songs singing competition, held on 15th August 2001.
- 3) Friendship day, Rose day, etc. were organised.
- 4) During the Academic Year 2001-2002 the Students' Council organised the 30th Annual Day of the college on 15th January 2002 on a very grand scale. Dr. Rupa Shah Vice-Chancellor of S.N.D.T. University was the Chief Guest. The Trustees and the Governing Council members also graced the occasion.

The Academic and Inter-Collegiate level prizes were awarded to the winners. The magnificent cultural show put up by the students on the occasion was appreciated by one and all.

- 5) The Annual Prize Distribution was held on 20th February 2002. Shri Vinod Dalmiaji, Chairman Governing Council, Shri Kanhailalji Saraf, Secretary Governing Council and Shri Banwarilalji Jhunjhunwala Treasurer, Governing Council gave away the prizes to the winners of the various arts and sports competitions held during the academic year 2001-2002. These competitions were held auspices of the Fine Arts Association, Literature Advertising Debating Society, Hindi Sahitya Parishad, Marathi Vangmaya Mandal and the Gymkhana.

Shri Manish Darne of T. Y. B.Com. was the most active member of the Students' Council for the Year 2001-2002 and represented the college in various activities. He also performed his duties as University Representative during the academic year by attending leadership training conducted by the University.

(Manish Darne)
University Representative
Students' Council

(S. A. Mandavawalla)
Prof.-in-Charge
Students' Council

Merit List 2001 – 2002

Name of the Student	Marks Obtained	Rank
<u>F.Y.J.C. (March 2001)</u>		
1. Khetan Vikash S.	449/600	IST
2. Mehta Mittal A.	444/600	IIND
3. Joshi Swati M.	441/600	IIIRD
<u>S.Y.J.C. (Feb. 2001)</u>		
1. Vithalani Chintan B	483/600	IST
2. Rathod Lovesh L.	482/600	IIND
3. Sawant Bhosle Moushmi S.	480/600	IIIRD
<u>F.Y.B.Com. (March 2001)</u>		
1. Mehta ManishKumar R.	442/700	IST
2. Agarwal Megh	420/700	IIND
Bhauwala Nisha R.	420/700	IIND
3. Dhanuka Vivek S.	400/700	IIIRD
<u>S.Y.B.Com. (March 2001)</u>		
1. Charan Santosh R.	410/600	IST
2. Shukla Nagendra B.	399/600	IIND
3. Dave Niti B.	397/600	IIIRD
<u>T.Y.B.Com. (April 2001)</u>		
1. Kabra Swati M.	594/700	IST
2. Churiwala Kavita O.	560/700	IIND
3. Hemnani Kavita P.	542/700	IIIRD

Fine Arts Association 2001 – 2002

Chairperson : Prof. C. K. Anandan

FINE ARTS ASSOCIATION organised various activities during the year 2001 – 2002.

On-the-spot competitions (11th August, 2001)

1) Painting	2) Sketching
3) Cartooning	4) Poster-making
5) Handicrafts	6) Rangoli
7) Mehendi	

A large number of students from Junior and Senior College participated in these activities. The Rangoli competition was judged by Principal Mrs. Savita Aware. Her presence at the venue of the competitions encouraged the students. 'FINE ARTS' thanks her for her co-operation. Many of our teachers motivated our students to take part in competitions organised by Fine Arts. Some of the faculty members – Mr. S. S. Pai, Mr. Anil Bagade, Mrs. Rashmi Kulkarni, Mrs. Rajkumari Vyas, Mrs. Jyotsna Vyas, Mrs. P. R. Dadhich, Mr. K. S. Vachhrajani helped to organise Fine Arts activities. Mrs. Charusoni was invited as a judge for Mehendi competition.

Result On-the-Spot Painting competition held on Saturday 11th August, 2001.

I. SENIOR COLLEGE

1) Ritesh Pisharody	F.Y. B.Com.	First
2) Pankaj Vaishnav	F.Y. B.Com.	Second
3) Jharna Utmani	T.Y. B.Com.	Third

JUNIOR COLLEGE

1) Nikita Agarwal	F.Y.J.C.	First
2) Pooja Panchal	F.Y.J.C.	Second
3) Bindi Sanjay Talsania	F.Y.J.C.	Third
4) Monika S. Bachhavat	F.Y.J.C.	Consolation

II. SKETCHING (Senior college) (12.01.2002)

1) Ritesh Pisharody	F.Y. B.Com.	First
2) Vaishnav Pankaj	F.Y. B.Com.	Second
3) Jharna Utmani	T.Y. B.Com.	Third

JUNIOR COLLEGE

1) Dilip Bhati	S.Y.J.C.	First
2) Surbhi Muraka	F.Y.J.C.	Second
3) Manish Kothari	S.Y.J.C.	Third

III. CARTOONING (Senior college) (12.01.2002)

1) Pankaj Vaishnav	F.Y. B.Com.	First
2) Ritesh Pisharody	F.Y. B.Com.	Second

JUNIOR COLLEGE

1) Naveen Natrajan	F.Y.J.C.	First
2) Dilip Bhati	S.Y.J.C.	Second

IV. POSTER-MAKING (Senior college) (12.01.2002)

1) Ritesh Pisharody	F.Y. B.Com.	First
2) Vaishnav Pankaj	F.Y. B.Com.	First

JUNIOR COLLEGE

1) Manish C. Kothari	S.Y.J.C.	Second
2) Himanshi Joshi	F.Y.J.C.	Second
3) Dharmistha Kanani D.	F.Y.J.C.	Third

V. HANDICRAFT (14.01.2002)

1) Jharna Utmani	T.Y.B.Com.	First
2) Sandip Raj Purohit	F.Y.J.C.	Second
3) Manish Kothari	S.Y.J.C.	Third
4) Dilip Bhati	S.Y.J.C.	Third

VI. RANGOLI (14.01.2002)

1) Sneha Trivedi	F.Y.J.C.	First
2) Kavita Sharma	F.Y.J.C.	First
3) Dilip H. Bhati	S.Y.J.C.	Second
4) Manish C. Kothari	S.Y.J.C.	Third

CONSOLATION

Dharmistha D. Kanani	F.Y.J.C.
Shalu D. Joshi	F.Y.J.C.
Lavina K. Jain	F.Y.J.C.
Himanshi B. Joshi	F.Y.J.C.

VII. MEHENDI (14.01.2002)

1) Aruna Jain	F.Y.J.C.	First
2) Shilpa Sabo	F.Y. B.Com.	Second
3) Sushma Bajaj	F.Y.J.C.	Third
4) Mamta Somani	F.Y. B.Com.	Consolation

English Literary Association

Report for the Year 2001 – 2002

We at the English Literary Association know the importance of a good personality in today's world. Our aim is the all round development of the personality so our credo is to give opportunities to students to organise as well as participate in activities conducted from time to time during the first term.

Activities began with the arrival of the F.Y.J.C. Students. After welcoming them warmly into our fold we conducted an Elocution Competition in all languages. Students were invited to speak on the following topics.

- TV Serials – an Escape from Reality ?
- Should Education Be Privatized ?
- It's not easy To Be a Teenager.

The winners were :

English

1st Prize	-	Karan D'Souza
2nd Prize	-	Priyanka Barasia
3rd Prize	-	Sameer Malaye

Marathi

1st Prize	-	Rajalakshmi Acharya
2nd Prize	-	Vinayak Hannurkar

Gujrati

Consolation prize	-	Shailesh Vora

Hindi

Consolation prize	-	Ashwin Thanvi

A General Knowledge Quiz was organized on the 25th of August. From many enthusiastic participants 12 were chosen for the final round.

1st Prize was won by a team comprising of Punit Falgunia, Rohit Singhal, Sampat Bhansali and Pravin Parihar and the 2nd Prize winning team was that of Dilip, Amisha, Surendra and Rohit Shah.

In our attempt to reach out to all the students, we organized a talk and a workshop on Personality Development, Experts from the Avishkar Clinic spoke on the problems faced by teenagers. Personality Development through Effective Time Management and Decision Making were taken up for discussion. The participants were given questionnaires which were followed by helpful pointers about setting ones priorities right. The students were told that a 'yes-man' would allow his life to be disturbed by unimportant calls, unnecessary interruptions. Such a person would give in to peer pressure and would be swayed by short-term benefits. The 'slacker' would fill in his time with too much TV, endless phone calls, computer games, chatting, surfing aimlessly or window shopping, gossiping, etc. Such people, the 'slackers' and the 'yes-men' would fill their waking hours with inconsequential things. Studying for examinations or doing assignments would be put off till the last date. It was pointed out to the students that a person who plans, sets goals for himself, recognizes opportunities, builds relationships has plenty of time for recreation and is able to complete his assignments on time. So students should overcome their weaknesses, convert them into strengths and walk out winners.

The active members of the ELA Genevieve Lobo, Sameer Malaye and Amit Thakker helped in organizing the activities, while Aditi Jadhav, who was in charge of the blackboard decorations amazed everyone with her skillful and fluid decorations. Sneha Trivedi, Nikhil Vyas, Kunal Vora all chipped in to help. Our thanks go out to the staff members who helped us with the various events. We thank Mrs. Shankuntala Yadav, Geetha Nayak, Rajkumari Vyas, Dr. Dadich. We also thank our Principal and our Vice-Principal for their unfailing support.

Chairperson
Mrs. Sunila Bhandare

Secretaries
Sameer Malaye
Genevieve Lobo

Gymkhana Report

I am pleased to present before you the report of the activities of our Gymkhana for the Academic Year 2001-2002. Our boys and girls have given quite a spectacular performance in Inter-collegiate, District and State Level Tournaments. I shall briefly report the highlights.

Our Volley Ball 'Girls Team was runners-up at Inter-collegiate Volley Ball Tournament organised by University of Mumbai.

Miss Prabhu Poornima of S.Y. B.Com. Miss Sharma Margaret of S.Y. B.Com. and Miss Vaidya Leena of F.Y. B.Com. were selected to represent University of Mumbai at All India Inter University Volley Ball Tournament held at Pondichery.

Our Volley Ball (Junior College – Boys Team) secured second place at Inter-collegiate Volley Ball Tournament held at University of Mumbai organised by Junior College Sports Association of Mumbai.

Our Shooting Volley Ball Boys (Junior College) Team has been declared champions at Taluka, Mumbai District and Zonal Tournament organised by Government of Maharashtra. Our College Team represented Mumbai Zone at State Level shooting Volley Ball Tournament held at Parbhani.

Our Senior College Boys Volley Ball Team qualified for Zonal Volley Ball Matches organised by University of Mumbai held at Thakur College, Kandivli. Mr. Suyog Talekar of T.Y.B. Com. was selected to represent University of Mumbai at All India Inter-Collegiate Volley Ball Tournament held at Kolhapur.

Our College Kho-Kho Boys Team was the winner at Taluka Level Tournament and Runners-up at District level Kho-Kho Tournament. Mr. Kasurde Sachin was selected to represent Maharashtra State Kho-Kho Team at National Level held at Akola.

We are proud of Mr. Memon Shati Anwar of S.Y.J.C. for being the Winner at Taluka, District, Zone, Maharashtra State and at All India Inter State Carrom Tournament held at Chandigarh (Punjab)

I sincerely thank Principal Mrs. S.S. Aware and the Management whose co-operation in our Gymkhana activities has given a lot of encouragement and I have been able to guide our players and sportsmen in a satisfactory manner and they in turn, have been able to show their talents.

Prof. B. V. Tekle
(Director of Sports)

Degree College Staff List – 2001 - 2002

PRINCIPAL
VICE-PRINCIPAL

MRS. SAVITA S. AWARE
MR. A. M. BHENDE

★★ ECONOMICS DEPT. (Head of Dept.) ★★

1. Mr. C. R. Sadasivan
2. Dr. Latha Krishnan
3. Mr. M. N. Bhise
4. Mr. Mahesh Gadekar

★★ ACCOUNTANCY DEPT. (Head of Dept.) ★★

1. Mr. N. R. Tapiawala
2. Mr. B. K. Patel
3. Mr. D. M. Kadhi
4. Mr. D. J. Ruparelia
5. Mr. A. B. Mehta (P. T.)
6. Mr. Padme Shiva
7. Dr. S. A. Naringrekar

★★ COMMERCE DEPT. (Head of Dept.) ★★

1. Mr. A. M. Bhende
2. Mr. D. D. Dafle
3. Mr. S. V. Chandratre
4. Mrs. Sharda Gaitonde
5. Mr. Kiran Mane

★★ MATHS & STATS DEPT. (Head of Dept.) ★★

1. Mr. N. T. Gandhi
2. Mrs. N. S. Lele
3. Mrs. S. Mandavawala
4. Mrs. S. Desai
5. Mr. S. N. Hatekar

★★ LAW DEPT. ★★

1. Mrs. S.S. Telang

★★ ENGLISH DEPT. ★★

1. Mr. C. K. Anandan
2. Ms. Preetha Nair

Junior College Staff List – 2000 - 2001

PRINCIPAL
VICE-PRINCIPAL
SUPERVISOR

MRS. SAVITA S. AWARE
MRS. JYOTSNA VYAS
DR. PRATIBHA DADHICH

★★ COMMERCE / ACCOUNTANCY ★★

1. Mr. S. S. Shrivastava
2. Ms. Shakuntala Yadav
3. Mr. K. S. Vachharajani
4. Mr. Manoj Jariwala
5. Mr. A. D. Patel
6. Mr. D. P. Mehta
7. Ms. Rajkumari Vyas
8. Mr. Bharat Pandya
9. Ms. Swati Vora
10. Ms. Rashmi Shah
11. Ms. Kiran Pandey
12. Ms. Shaikh Dolly N.

★★ ECONOMICS ★★

13. Ms. Jyotsna Vyas
14. Ms. Asha Prasad L.
15. Ms. Jayshree R.
16. Ms. Mercy Abraham
17. Mr. Arunkumar Singh

★★ MATHS / STATS ★★

18. Mr. S. S. Pai
19. Mr. B. P. Singh

★★ ENGLISH ★★

20. Ms. S. J. Bhandare
21. Mr. Bagade Anil
22. Ms. Rashmi Kulkarni
23. Ms. Mini Abraham

★★ LANGUAGES ★★

24. Ms. Geeta Naik (Guj.)
25. Dr. P. R. Dadhich (Hindi)
26. Dr. P. Kushalka (Hindi)
27. Mr. Shivpoojan Pandey (Hindi)
28. Ms. Nilima Dubey
29. Dr. Rohini Takle (Marathi)

★★ SPORTS DIRECTOR ★★

30. Mr. B. V. Tekle

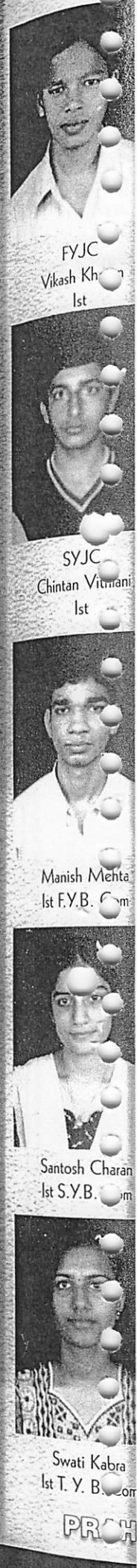
List of the Non-Teaching Staff – 2001 - 2002

No.	Name of the Staff	Designation	No.	Name of the Staff	Designation
★ OFFICE STAFF ★					
1.	Mr. P. N. Sharma	Registrar	20.	Mr. C. K. Chandran	Lib. Attedt.
2.	Mrs. Leela Peter	Accnt. / Supdt.	21.	Mr. S. R. Varma	Peon
3.	Mr. S. K. Pandey	Head Clerk	22.	Mr. Prahlad Chauhan	Peon
4.	Mr. V. Y. Gosavi	Sr. Clerk	23.	Mr. T. M. Kharade	Peon
5.	Mr. M. B. Savaratkar	Sr. Clerk	24.	Mr. Ashok Sarpe	Peon
6.	Mr. Sagarmal Saini	Sr. Clerk	25.	Mr. Rajesh Dubey	Peon
7.	Mr. Nitin Presswala	Jr. Clerk	26.	Mr. Bharat Likhar	Peon
8.	Mrs. Rasika Patkar	Jr. Clerk	27.	Mr. R. R. Yadav	Watchman
9.	Mrs. Medha Sawant	Jr. Clerk	28.	Mr. P. N. Singh	Watchman
10.	Mr. Vijay B. Chavan	Jr. Clerk	29.	Mr. P. D. Vaidkar	Watchman
11.	Ms. Sarita Tayshete	Jr. Clerk	30.	Mr. Gangaram Solanki	Sweeper
12.	Mr. Vikas Jamdhade	Jr. Clerk	31.	Mrs. Saroj Jajot	Sweeper
13.	Mr. S. V. Wamanshe	Lib. Attedt.	32.	Mr. Mangal Jedia	Sweeper
14.	Mr. B. N. Shedge	Lib. Attedt.	★ LIBRARY STAFF ★		
15.	Mr. Udaram Saini	Lib. Attedt.	1.	Ms. Shital Shah	Librarian
16.	Mr. D. J. Shinde	Lib. Attedt.	2.	Mrs. L. S. Buwa	Assist. Libr.
17.	Mr. J. C. Tiwari	Lib. Attedt.	3.	Mr. S. S. Vagal	Jr. Clerk
18.	Mr. R. B. Yadav	Lib. Attedt.	4.	Mr. K. P. Patil	Lib. Attedt.
19.	Mr. S. T. Sarode	Lib. Attedt.	5.	Mr. R. S. Varma	Lib. Attedt.
			6.	Mr. A. P. Yadav	Lib. Attedt.
			7.	Ms. Asha A. Yadav	Peon

Seminars / Workshops attended by Staff Members in 2001-2002

	Name	As	At - On	Topic
1.	Prof. C. R. Sadasivan (Head) Department of Economics	Speaker Participant Speaker Resource Person Chairman of the Seminar Participant Resource Person	I.Y. College, Jogeshwari. 23rd April 2001 New Delhi 30th May, 2001 AMIE Hall, Navi Mumbai 19th August, 2001 Academic Staff College University of Mumbai 1st October, 2001 & 28th November 2001 & 28th Feb. 2002 University Club House 30th November 2001 N.M. Joshi School Currey Road, Mumbai 24th Feb. 2002 SNDT University Juhu Campus 4th March, 2002	Development in Higher Education Various outstanding issues concerning University and College teachers. Technological Education in Maharashtra Structure of University System Ambani Birla Report on Education. Save Education Implications of Current Socio-Economic changes on Womens' Access to Education
2.	Prof. N. R. Tapiawala (Head) Department of Accountancy	Resource Person	Lala Lajpatrai College of Commerce Mahalaxmi 15th March, 2002	Orientation for students appearing at T.Y.B.Com. Examination March, 2002 in Accountancy Paper I
3.	Prof. (Mrs.) N.S. Lele Department of Maths / Stats / Computers	Participant	V.G. Vaze College, Mulund 2nd Feb. 2002	Quality Education (NAAC)
4.	Prof. (Mrs.) S.S.Desai Department of Maths / Stats / Computers	Participant	V.G. Vaze College, Mulund 2nd Feb. 2002	Quality Education (NAAC)
5.	Prof. S. V. Chandratre Department of Commerce	Participant Participant	K. J. Somaiya College, Vidyavihar 7th Jan., 2002 Vidya Nagari Campus, Kalina 30th Jan, 2002 31st Jan, 2002	Revision of Syllabus for Commerce Papers I, II and III. Emerging Issues in International Scenario Trade, Commerce and Management. A Global Perspective.
6.	Dr. S. Naringrekar Department of Accountancy	Participant Participant Participant	Bajaj Institute of Management, Mumbai (SNDT University) 9 - 11 March 2002 Lala Lajpatrai College of Commerce, Mahalaxmi 15th March, 2002 National College, Bandra 2nd March, 2002	Education Industry Interaction Orientation for students appearing at T.Y.B.Com. Exam. March, 2002. A/c. Paper I Syllabus and Question Paper at T.Y.B.Com in the Subject A/c.
7.	Mrs. Sharada Gaitonde Department of Commerce	Participant	N.K.E.S. College, Malad 16th February 2002	UGC Schemes for Colleges

Education
s
stem
Education.
Bio-
mens'
Appearing
cy
Additional
end
inn
Appearing
2002.
at
c.
s

FYJC
Vikash Khetan
1st

FYJC
Mehta Mittal
IIInd

FYJC
Swati Joshi
IIIrd

SYJC
Chintan Vithlani
1st

SYJC
Lovesh Rathod
IIInd

SYJC
Maushumi S. Sawant Bhosle
IIIrd

"Our Rank Holders."

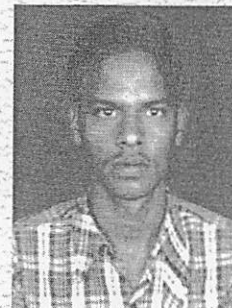
Manish Mehta
1st F.Y.B. Com

Nisha Bhavwala
IIInd F. Y. B. Com

Megh Agrawal
IIInd F.Y.B Com

Vivek Dhanuka
IIIrd FYB Com

Santosh Charan
1st S.Y.B. Com

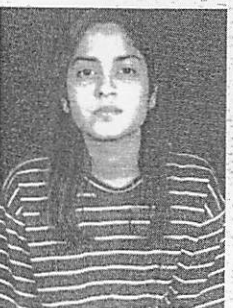
Nagendra Shukla
IIInd SYB Com

Niti Dave
IIIrd S.Y.B. Com

Swati Kabra
1st T. Y. B. Com

Kavita Chuwalia
IIInd T.Y. B. Com

Kanta Hemnani
IIIrd T.Y. B. Com

Bringing Laurels to the College

Shailesh Vora
Extempore in Gujarati
Chinai College

Vishal Kothari
Intercollegiate
Singing Competition

Ritu Joshi
Book Review Competition
IInd

Sagar Acharya
Intercollegiate Singing
Competition

Poornima Prabhu
Best Girl Sr College
LR 2001-02

Manish Darne
T.Y. B. Com.
Best Boy 2001-02
Univ. Representative - Gen. Secretary

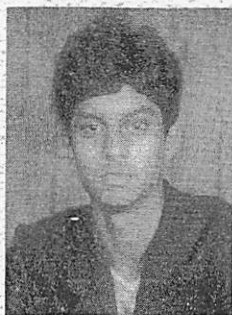

Lobo Genevieve
Best Girl Jr College

Sameer Malave
Best Boy Jr College

Active Students of the College

Harshad Karnik
Gymkhana Secretary

Gitanjali Raut
L.R

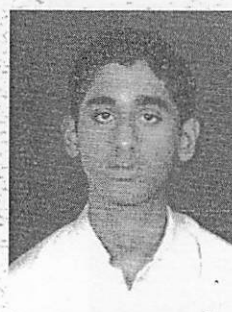
Amit Pathare
N. S. S. Secretary

Lalit Pawar
Marathi Secretary

Prachi Gupta
Hindi Secretary

Hemant Padgaonkar
LAD Secretary

2001-2002

◀ National Integration through Tradition

Fine Arts

▶ Selecting the best

◀ Participants generating patriotic fervour with their song

Fine Arts

▶ Whose hands are prettier ?

Developing Environment awareness

Trustee Lion S.G. Ruiaji encouraging the students at Blood Donation Camp

2001-2002

Fine Arts

◀ Fine Arts Association:
Prize winners with
Prof. C. K. Anandan

Fine Arts

▶ Poster Painting
Principal Mrs. Savita Aware
encouraging artists.

N.S.S.

◀ Youth at the service of the
society. NSS Y.F.S.D. Camp
Badlapur Village: 21st Dec 2001
to 30th Dec 2001

▶ Shri L. S. Bhole, Principal, Mulund College
of Commerce inaugurating activities
of Students' Council 2001-2002

2
0
0
1
-
2
0
0
2

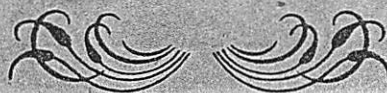

English Section

INDEX

1) Let the Bird Fly - Freedom / Yoga	20
2) A Good Experience / Watch	21
3) This is the Philosophy of Human Life / Orderlines	22
4) Seven Sins / Fools are known by six things / Smile / Unforgettable Person / A Real Friend / Experiment	23
5) A Little More / Little But Great / Laws of Success	24
6) A Choice / Examinations / I Care	25
7) Foolish Heart / Best of Luck / Friendship Never Die / Friendship	26
8) Seven Hurdles of F.Y.B.Com. / The Teacher – An Angel	27
9) A Wonderful Night / Wish ... Only that you were here	28
10) Only one chance / Do Away Anyway	29
11) If there is / Laugh A While / The Love I reached for / Peace on Earth	30
12) Gems of Wisdom / Secret of Success / For Your Leisure / Let there be peace Only You / Patience	31
13) Life / Do all the good you can / 10 Reasons Why Tomorrow Never Comes / Let there be peace always Success Tips : The Dynamic Dozen	32

In all over the world
For brave deeds

So that we may grow up
For happiness and work"

of the
S.D. Camp
1st Dec 20

Let the Bird Fly Freedom

Freedom ? What is it ? To the person who has sacrificed everything for its meaning and value. FREEDOM means to be 'free' and not to be bound by anything. A person should be able to live his life as he likes only with the condition that he does not obstruct other's freedom.

Everybody has got their right to freedom. That includes animals too. Animals do not disrupt the harmony of nature. They do not commit mass murder of its own species in 'cold blood' like the humans do. Look at the birds flying up in the sky. It is a marvellous sight. Why do people catch them, cut their wings and cage them. These are the bird lovers!!! Imagine the plight of a human being kept in a cage-even if it is a golden cage – taking away his / her right to the freedom of movements. They are also God's creation. They do have their fundamental rights given by nature itself.

Love does not mean possession of the thing or the person you like. But it is an inner feeling which consists of respect, liking and happiness of other people.

My dear friends and 'bird-lovers' – keep an attitude that will not only make you happy but others also happy.

— **Nelson D. Motz.**
T.Y.B.Bom.

History Lesson

Teacher : When was Rome built ?

Sanjay : At night, Sir.

Teacher : Who told you that ?

Sanjay : You, Sir. You said the other day that Rome was not built in a day.

Yoga

Yoga is an 'Ancient Indian Vedic Enlightening Knowledge'. It gives people self relaxation, salvation and liberation

from the bondage of birth and death cycles. This is possible by complete control of painful and not painful mental and physical modification. Since Yoga has been created by godly power it is so perfect accurate and complete that whosoever has applied his mind to understand Yoga fully has realised the true meaning of life. Yoga is an answer to all one's needs. Religious and spiritual people have realised that it is the religion of all religions. Scientists have accepted that Yoga is pure science. Spiritualists have accepted that Yoga is a complete path to spirituality. Philosophers have declared it be practical philosophy. Physiologists say that Yoga is a form of physiology. People devoted to art and culture also claim Yoga to be a part of their culture.

Psychiatrists who have studied deeply have come to conclusion that it is complete system of 'physic power'. Theologists say that Yoga is theology. Various theororists claim that Yoga is the Basic system of prevention and cure of psychophysical and other ailments.

Yoga is life itself. Nature and function of nature is embedded in Yoga. Yoga – Asnas can be performed even by old people. Yoga and meditation go side by side. Meditation reduces the negative qualities in us and eventually the negative qualities gets destroyed and only the positive side remain. Yoga and meditation can help human beings a lot physically and mentally.

— **Kailash B. Kedla**
F.Y.B.Bom

It was a gr
college rep
college in
enthusiastic
were gain
Church at
December
and fe
participated
time for the
didn't know
for the time
Priya Ba
confidence
because m
great suppo
Prachi Gu
always enc
and Priyan
not have st
today. Th
situations f
for the fir
appreciate
that Nikita y
a lot of effo
for us and
mar such
many from
me.
Many colle
festival. M
got to hear
that when
kind of ha
good exper
One feelin
that som
have
A feeling is
in heart,
For which

A Good Experience

It was a great honour to me to become a college representative and represent our college in SYDHENAM. I was very enthusiastic during the time when the events were going on. Events were held in Churchgate on 18th December to 23rd December 2001. I took part in many events and few students of our college also participated. When I went there for the first time for the CL meeting I was very nervous. I didn't know what to do. When I went second for the time over there with my assistant CL Priyanki Barasia of F.Y.J.C.-E I had some confidence in me that I am not nervous today, because my friend was with me. She was a great support to me. I even got support from Prachi Gupta and Sir S.P. Pandey. I was always encouraged by my friends - Prachi and Priyanki. I suppose without them I would not have stood at such a position where I am today. There were some disappointing situations for us when we were not qualified for the final but people and students appreciated our work. I was personally told that Nikita your team mates and you have put a lot of effort to make this event successful for us and even for your college. I had got many such compliment over there. I made many friends there and they also supported me.

Many colleges participated. It was a grand festival. Many sporting events were held. I got to learn many things from the college, that when we have a festival as such what kind of changes we can make. It was a very good experience for me.

One feeling I would like to express to you is that some have and others should have

*A feeling is something that comes from deep in heart,
For which a person should have a large heart*

and not degree in art.

*It changes a person's mind,
And that is something you cannot find.*

From person to person its different,

It builds up a person's nature,

And helps him in future.

A feeling can change your life,

And make it as sharp as a knife.

A person is totally dependent on feeling

Which is not from a ceiling

Without feeling he cannot live,

For it everything he will have to give.

It helps us find sorrow and happiness around,

Without it they cannot be found.

It helps us to understand love.

And makes us feel like a white dove.

A feeling is something that comes from deep in heart

For which a person should have a large heart and not a degree in art.

— **Nikita Agrawal**
F.Y.J.C. - A

Watch

Watch your thoughts

They become your words

Watch your words

They become your actions.

Watch your actions

They become your habits.

Watch your habits

They become your character.

Watch your character

It becomes your thinking.

— **Naresh D. Dhoot**
S.Y.B.Com. - B

This is the Philosophy of Human Life.

Read it carefully and analyze it ! This is not at all a joke !

God created the donkey and told him :
You will work tirelessly from sun up to sun down, carrying heavy bags on your back, you'll eat grass, you will not have intelligence and you will live 50 years. You will be a Donkey !

The donkey answered : I'll be a donkey, but living 50 years is too much, give me only 20 years. And God gave him 20 years.

God created the dog and told him:
You will look after the man's house, you will be his best friend, you will eat whatever they give you and you will live 25 years. You will be a Dog !

The dog answered : God, living 25 years is too much, give only 10. God gave him 10 years.

God created the monkey and told him :
You will jump from branch to branch, you will do silly things, you will be amusing and you will live 20 years.

The monkey answered : God, living 20 years is too much, give me only 10 years. And God agreed.

Finally, God created man, and told him :
You will be man, the only rational being on this earth, you will use your intelligence to control other animals, you will dominate the world and you will live for 20 years.

The man answered : God I'll be man, but living 20 years is not enough, why don't you give me the 30 years that the donkey refused, the 15 years the dog did not want and the 10 years the monkey refused. That was what God did, and since then, man lives 20 years like a man, then he enters adulthood and spends 30 years like a donkey, working and carrying the load on his back, then when his children leave home, spends 10 years like a dog, looking after the house and eating what ever is given to him, then he gets into retirement (after 65 years) and spends 10 years like a monkey, jumping from house to house or from children to children, doing silly things to amuse the grandchildren.

— K. Mrudula Reddy
F.Y.B.Bom. - C

Little Mary

Little Mary was attending a wedding for the first time. As she sat in the church, she watched the bride slowly approach the altar. Mary whispered to her mother, "Why is the bride dressed in white ?" "Because white is the colour of happiness, and today is the happiest day of her life", her mother tried to explain, The child thought about this a moment, then said...."So why is the groom wearing black ?"

Orderlines

A person's character is shown
Not by how he died,
But how he lived.
Not by what he gained.
But by what he gave.
These are the units
To measure the worth
Of a person as man
Regardless of birth.

— Gaggar Mukesh R.
S.Y.B.Com. - B - 26

Seven Sins

Politics without principle
 Wealth without work
 Pleasure without conscience
 Knowledge without character
 Commonsense without morality
 Science without humanity
 Worship without sacrifice.

Fools are known by Six things.

Anger without cause
 Speak without profit
 Change without progress
 Inquiry without object
 Putting trust in a stranger
 Making foes of friends

Smile

Smile in sorrow and in pain
 Smile when troubles pour like rain
 Smile when someone hurts your feelings
 Coz, smiles you know are very healing.

— **K. Mrudula Reddy**
 F.Y.B.Com.

Unforgettable Person

Some people come and go in our lives
 like passing ships, nameless faces or
 forgotten dreams,
 never meant to be a part of our lives,
 but they are.

Kindered spirits who came into our world,
 They touch our hearts and make a difference
 in our lives

They give us the gift of friendship so that we
 are not alone.

Friends share simple ordinary times in our
 lives,

Moments that become memories that stay in
 our heart forever

And we will never, ever be the same.

Thanks for making difference in my life

A Real Friend

A simple friend has never seen you cry
 A real friend has shoulders soggy from your
 tears.

A simple friend doesn't know your parents
 first names.

A real friend has their phone numbers in
 his / her address book.

A simple friend hates it when you call
 after he / she has gone to bed

A real friend asks you why you took so long
 to call.

A simple friend seeks to talk with you about
 your problems

A real friend seeks to help you with problems

A simple friend wonders about your romantic
 history

A real friend could blackmail you with it.

A simple friend, when visiting, acts like a
 guest.

A real friend opens your refrigerator and
 helps himself.

A simple friend thinks the friendship is over
 when you have an argument.

A real friend knows that its not a friendship
 until after you've had fight.

A simple friend expects you to always
 be there for them.

A real friend expects to always be there
 for you.

— **Jigna Shah**
 S.Y.B.Com.- E

Experiment

Life is like Physics
 Achievements is the Aim
 Determination is Apparatus
 Hardwork is the Observation
 & Sucess is the Conclusion.

— **Sanghvi Chandresh Prakash**
 F.Y.B.Com.

old him :
 being on
 ligence to
 relate the
 man, but
 don't you
 the donkey
 the dog did
 s the
 was what
 man lives
 enters
 rs like a
 ed on his
 ve home,
 after the
 to him,
 35 years)
 , jumping
 dren to
 nuse the

Reddy
 Bom. - C

R.
 3 - 26

A Little More

Give a little, I live a little
 try a little mirth
 Sing a little, bring a little
 happiness to earth.
 Pray a little, play a little
 be a little glad.
 Rest a little, jest a little
 if the heart is sad,
 Spend a little, send a little,
 to another's door
 Give a little, live a little
 and love a little more

Little But Great

A crumb will feed a tiny bird
 A thought prevents an angry word
 A seed brings forth full many a flower
 A drop of rain foretells a shower
 A straw the wild winds course reveal
 A kind word of an old judge heal
 A beacon light saves many a life
 A slight will of ten kindle strife
 A humble hand may alms bestow
 A goodly life makes heaven below
 A little child confounds the wise
 A lark sings nearest to the skies
 A sunbeam makes the heart rejoice

A flower will teach without a
 voice

A brave man's arm will right
 the wrong

A simple prayer will make us
 all strong.

— K. Mrudula Reddy
 F.Y.B.Com. - C

Laws of Success

The great sin Gossip
 The great crippler Fear
 The greatest mistake Giving up
 The most satisfying
 experience Doing your duty
 first
 The best action Keep the mind
 clear and the
 judgement good
 The greatest blessing Good health
 The biggest fool The man who lies
 to himself
 The most certain thing
 in life Change
 The greatest joy Being needed
 The cleverest man The one who
 does what he
 thinks is right
 The most potent force Positive thinking
 The greatest
 opportunity The next one
 The greatest thought God
 The greatest victory Victory over Self
 The best play Successful work
 The greatest handicap ... Egoism
 The most expensive
 indulgence Hate
 The most dangerous
 man The liar
 The most ridiculous
 trait False pride
 The greatest loss Loss of Self
 Confidence
 The greatest need Common Sense

— Gagar Mukesh Ramchandra
 S.Y.B.Com. - B - 26

Who is the winner ?

A winner is he who realises that if he is consistent and steady then failure is just a temporary initial phase; it is a stepping stone to the future.

A choice a
 A choice a
 A choice th
 A choice th
 A choice ar
 A choice ar
 A choice th
 A choice th
 A life is a m
 A choice is
 A choice ar
 A cho ar
 A choice th
 A choice th
 A choice th
 A choice ar
 A choice ar
 A choice ar
 It's only a r
 But the ch
 Though it is
 But you en
 And you ch
 +
 Examinic
 From gene
 If you pass
 Congrat'le
 Dear fathe
 Either g to
 relation.
 Thus exam
 From g ne

A Choice

A choice and it makes you laugh
 A choice and it makes you cry
 A choice that brings you sorrow
 A choice that brings you joy
 A choice and your life is as heaven
 A choice and your life is as hell
 A choice that you borrow some water
 A choice that you dig a well
 A life is a matter of choice
 A choice is matter of life
 A choice and your wife is only your spouse
 A choice and your spouse is also your wife
 A choice that makes your career
 A choice that brings you money
 A choice that may be very serious
 A choice that may be very funny
 A choice and you get success
 A choice and you face failure
 A choice and you are at work all time
 A choice and you are leisure

It's only a matter of choice
 But the choice is now and not further
 Though it is only a little word
 But you change your choice
 And you change your future.

— **Kekin M. Nando**
 T.Y.B.Com. - B - 64

Examinations

Examination is a botheration
 From generation to generation
 If you pass in the examination
 Congratulation by everybody
 Dear father gives you alteration
 Either go to cultivation or cut off your
 relation.
 Thus examination is a botheration
 From generation to generation.

— **Ranjana**
 T.Y.B.Com.

I Care

When you are out and down,
 Whence your smile ceases to frown,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

When the going gets tough
 Whence a blackout in path of future,
 makes life rough,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

When in the field of success and fame,
 You cease to shine,
 Whence nothing you do, turns out fine,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

When you need a shoulder to lean on,
 To be brave,
 Whence for love your starving heart shall
 crave,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

When past deeds and memories
 Cut like a knife,
 Whence you need someone in the journey
 of life,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

When your sorrow remain unfelt and
 prayers go unheard,
 Whence you wish to pour out your
 feelings word by word,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

When you have nothing to do,
 Whence you are ageing and friends are
 few,
 Think of me and I'll be there
 To say I care

— **Roma G. Jumani**
 T.Y.B.Com. - B - 5

Foolish Heart

Oh, this foolish heart of mine,
 Why do you keep on yearning,
 For the one that isn't mine,
 And keeping this flame burning,
 You know this love can never be,
 So why not set it free,
 Instead of hanging onto it so
 Free from it I'll be

Every time my mind's made up,
 To try hard to forget,
 This heart of mine starts longing,
 And again I am beset
 With thoughts of what could be
 And all the hows and whys
 Yet, knowing that its all in vain,
 And then I start to cry.

Oh, this foolish heart of mine
 Oh please, please set me free,
 From the love I have for one,
 That cannot ever be,
 My heart has held on this love,
 For such a very long time,
 I guess my heart keeps hoping ...
 Someday that love will be mine

— **Habib Mehmoodi**

"Best of Luck"

Wishing all the students
 28 constellations (Nakshatra) of Safety from
 misfortune,
 12 months of Happiness,
 52 weeks of Prosperity
 365 days of Fun
 8760 hours of Success
 5,25,600 minutes of Good health
 3,15,60,000 seconds of Good Luck.
 1,89,21,60,000 P's of Joy and
 Best of Luck for Better Result.

— **Sujit K. Singh**
 T.Y.B.Com. - C - 68

Friendship Never Die

Friendship means something,
 For some [like me], it is everything.
 Friendship means supporting
 and uniting
 And not distorting or separating
 Our friendship never die,
 Trust me, it is not a lie
 It means to lend a helping hand,
 To those who have lost their stand.

It is something that includes sweet quarrels,
 but not fights
 The ones that are followed by bonds of
 lights.
 The value of friendship cannot be compared,
 It is the sweetest piece of cake,
 Which has to be shared

Standing by your True Friend's side,
 Through raging storm and ebbing tide
 A moment of truth, a moment of trust
 To stay alive, it is a must.

Without which life is nothing, a dark hole,
 A relation that is as external as soul.
 All this and a lot more is a part,
 Friendship really comes from deep heart.

The word is Friendship and
 Friendship only it can be,
 Something that makes every
 soul, healthy, wealthy and free.

— **Jatin Vakharia**
 S.Y.B.Com

Friendship

Friendship is a little bit of giving
 And a little bit of love
 With a little bit of blessing
 Coming from above
 Just a little bit of thoughtfulness
 To make some pathway bright.
 Is all it takes for friendship
 To blossom overnight.

— **Ranjana**
 T.Y.B.Com

Seven Hurdles of F.Y.B.Com.

The number of subjects in F.Y.B.Com. are seven
For some, it's hell for others, heaven

The first is Commerce,
The teacher for Commerce
Teaches us Marketing
But fails to realize what
The students are suffering.

Another subject is Eco.
Eco starts with micro
Or was it macro ?
Any way it goes,
It ends up making us psycho.

The last subject is E.V.S.
Though E.V.S. is new,
If you consider its History,
It deals with a lot of Geography,
Which is quite enough to send
Anyone for a mental therapy.

The light at the end of the tunnel
For the student is A.T.K.T.
Which stands for,
"Abhi Thoda, Kal Thoda."

— **Disha A. Gandhi**
S.Y.B.Com. - B - 34

Then comes Accounts.
Accounts deals with profit and loss.
Here the teacher claims that
Everything tallies and he is the boss
So it's left to the students
To carry the cross.

Next Comes
A bag full of problems,
By the name of Maths
Each one of them brings
Forth its wrath,
Different Combination for
Permutations are used,
All of them sure to leave
You confused.

Then there is something called
Foundation Course,
Which sounds less of a course
And more of a curse.

Then there is something that doesn't
Make sense to me.
If we are living in A.D.
Why should we study about something
called B.C.

The Teacher – An Angel

You have lead us
From darkness to light
You have given us courage
To fight against
The darkness of the world.

You have taught us to say
Everyday,
"Oh God ! I am sorry for my illmannered
way."

You have given us good values
To give the world as we grow.
You have given us joy,
That in class we enjoy
And no one else we rely

Oh, Teacher ! You are like an angel,
Who has taught us to tackle.
All our problems in life.

I can never forget,
An Angel like you till I end
And let this message
To God be sent.

— **Swarpeet. D.**
F.Y.J.C.

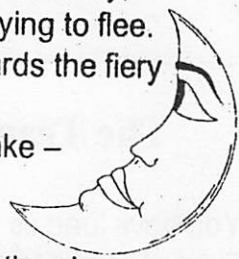

A Wonderful Night

A woke up at mid night,
To see a beautiful sight.
What woke me up, I don't know,
But the scene I saw, made my heart glow.

The moon shining warm and bright,
Seemed to be throwing sparks in the starry night.
It stood there looking red and fiery,
And cheered up my eyes which were weary

The breeze was blowing noiselessly,
The clouds under it were trying to flee.
The wind was moving towards the fiery object,
Should I sleep or keep awake –
I couldn't select.

The stars were sprinkled in the sky,
I asked them many questions – why –
Why people get angry and fight,
And spend many a sleepless night ?

Why is there poverty and hunger ?
Why is there so much to suffer ?
When will the worries be over,
And when will the environment recover ?

The stars stared at me,
As if trying to tell me,
These are the virtues of the world,
For years they have rotated and twirled.

This night will always remain in my memory.
And this incident is no tell story.
The stars taught me some great value,
Which is far wiser beyond me and you.

— **Krunal N. Makwana**
F.Y.J.C.- F - 62

Wish ...

Only that you were here.

When I sit alone,
Thinking about you
You turn me restless
With that chill running in my spine.

Oh, how I miss those wonderful days,
When we walked hand in hand.
And everything was so fine
How I miss you Oh dear !!!
Wish ... Only that you were here

I still remember
Yes I do,
The way in which you turned
The grey skies blue
Those evening walks,
Those haunting talks,
The nights under the moon,
Those evenings which used to get over so soon.

How can I forget your tender touch,
I can still feel it so much
Those times when you were near
Wish Only that you were here.

Down my cheeks the tears roll
When I still remembering our last stroll
together.
The last time when you saw in my eyes.

The last time when you touched me,
The last time when you kissed me,
Oh baby, can't you see,
You have driven me crazy ?

The way in which our time passed
Is now a story of the past,
The past that in my heart forever shall last,
How I remember you oh dear !!!
Wish Only that you were here.

— **Pinal Girish Shah**
T.Y.B.Com. - C - 45

"I was w
"We were b
One chance
that if ignor
One chance
tell you
One chance
remarks are
One chance
of friendsh
One chance
you don't ag
One chance
to say "I
One chance
something y
One chance
One chance
you come to
One chance
situation, ins
Sometimes y

Karmi
Karamch
Karmaveer

Only One Chance

Sometimes you get only one chance

One chance to put aside your pride and say humbly :
"I was wrong" or "It was all my fault" or even
"We were both foolish."

One chance to explain a misunderstanding that if ignored, would sour a friendship

One chance to hear what another needs to tell you,

One chance to defend a friend when slighting remarks are made against him.

One chance to accept a shy but sincere offer of friendship

One chance to stand up and be counted when you don't agree with the crowd.

One chance to say "NO" when it is important to say "NO" but easier to say "YES"

One chance to refuse to be talked into doing something you know you shouldn't

One chance to right a wrong you've done.

One chance to choose the right road when you come to choose roads in your life.

One chance to stand up and face a hard situation, instead of running away from it.

Sometimes you get only that one chance.

— **Sapna Amin**
S.Y.B.Com . - A - 24

Do Away Anyway

People are unreasonable,
Illogical and self-centered
Love them anyway.

If you do good,
People will accuse you of ulterior
selfish motives.
Do good anyway.

If you are successful
You win false
friends and true enemies.
Succeed anyway.

The good you do today
Will be forgotten tomorrow.
Do good anyway.

Honesty and frankness.
Make you vulnerable.
Be honest and frank anyway.

People favour underdogs
But follow only top dogs.
Fight for some underdog anyway.

What you spend years building
May be destroyed overnight.
Build anyway.

People really need help,
But they may attack you if you help
them.
Help people anyway.

Give the world the best you have
And you'll get kicked in the teeth.
Give the world the best you've got,
ANYWAY !

— **Naresh D. Dhoot**
S.Y.B.Com. - B - 7

Levels of Worker

Karmi — Mechanical worker
Karamchari — Work for Money
Karmaveer — Dedicated Worker

Karmashreshtha — Excellent Worker
Karmayogi — Purposive Worker

— **Naresh D. Dhoot**
S.Y.B.Com. - B - 7

IF There is

If there is anything to eat, then it is "SORROW".
 If there is anything to count, then it is "INSULT".
 If there is anything to digest, then it is "INTELLECT".
 If there is anything to drink, then it is "ANGER".
 If there is anything to give, then it is "LOVE".
 If there is anything to give, then it is "KNOWLEDGE".
 If there is anything to win, then it is "HEART".
 If there is anything to lose, then it is "EGO".
 If there is anything to show, then it is "SYMPATHY".
 If there is anything to take care of, then it is "GOOD QUALITY".
 If there is anything to speak, then it is "TRUTH".
 If there is anything to forget, then it is "PAST".
 If there is anything to improve, then it is "PRESENT".
 If there is anything to think, then it is "FUTURE".

— *Mittal Dawda*
 S.Y.B.Com. - A - 94

Laugh A While

A Sir came to teach a woman,
 And said it was his mission,
 He kissed her once and said addition.
 She shyly kissed him back and said subtraction,
 This went on for hours and both said multiplication,
 Her father came and slapped him and said division.

— *Naresh D. Dhoot*
 S.Y.B.Com. - B - 7

The Love I reached for

You sit there opposite me,
 Smile, talk, laugh.
 And I still look for you.

I look for you,
 In the skies above,
 In the print of my pages,
 In the deep lines of my palm,
 In the dreams of our future,
 And long ages gone.

I looked for you,
 In the depth of wild friendship valley,
 In the silent nights,
 In the corner of my favourite room.

You are besides me, in front of me,
 Still I cannot see you, or know you
 Because the years together have.
 Made a stranger of you.

— *Ravi J. Jain*
 F.Y.J.C. - B - 44

Peace on Earth

Let's pray for peace on earth,
 And for love and goodwill to all.

There is no reason to fight
 When we're surrounded by so
 much beauty and light
 It's not so difficult to forget our
 anger and strife,
 If we remember the miracle of
 God gave us called life.

We can all experience the best part of
 living and an innerwarmth that only comes
 from giving.

Let's pray for the miracle
 of peace and love, and hope our voices reach
 heaven upon the delicate wings of dove.

— *Sujit Singh K.*
 T.Y.B.Com. - C - 68

Gems of Wisdom

Nature is God's gift.
Greenery is its duty.
Colours are its beauty.
Do not disturb its duty.
You may spoil its beauty.

Happiness lies in making others happy.
Be the moment good or bad
Do not be unhappy
Remember "HIM" when you are happy.
He will remember you.
When you are unhappy.

Secret of Success

"What is the secret of success ?"
asked the sphinx.
"Push" said the button.
"Never be led" said the pencil.
"Take pain" said the window.
"Always keep cool." said the ice.
"Be upto date." said the calendar.
"Never lose your head." said Barrel.
"Make light of everything." said the
hammer.
"Be sharp in all your dealings." said the
knife.
"Find a good thing and stick to it." said the
glue.
"Give respect to other." said I.

For Your Leisure

Politician – A man who promises to build a
dam where there is no river.
Anger – It is a condition when the tongue
works faster than the brain.
Doctor – A doctor is a person who cures the
ills with his pills and then kills with his bills.
Love – It is condition of mind when the mind
is not in condition.

Only you

When my friend met me after years,
A lot of laughs did ensue
But I couldn't laugh as I used to
I could laugh only with you.

I didn't care much of friends
Though they were my very own
How could I share my love ?
My heart belonged to you alone.

When my friends wanted to have fun,
My company, did they seek,
But I couldn't talk to them
Only to you I could speak.

When my life became a mess.
They told me to start anew.
They said, I had all that it takes
But I wanted only you.

— **Vaishali B. Solanki**
S.Y.B.Com.

Patience

Patience is a virtue,
Virtue is a grace,
Both put together,
make a very pretty face.

One thing at a time
and that done well,
is a very good rule
as many can tell.

To sleep easy all night.
Let your supper be light.
Or else you'll complain,
At your stomach in pain.

Good, better, best
Never Rest.
Till "good" be "better"
And "better" "Best".

— **Vinay Rungta**
T.Y. - C - 7.

Life

It is an advice from me,
to increase the happiness of life;
Always keep a smile on your face
because it improves your face value.
I want to tell you something about life.

What is Life ?

Life is a vapour that appears for a little time
& then vanishes away.

Life is what you make it enjoyable & happy.
The value of life itself cannot be estimated.
The quality of life is more important than
life itself.

The life of a man is a journey, travel it.
Life is an ice cream, enjoy it before it melts.
Life is an equation
Problem + Hardwork + Success.

And Always Keep One Thing in Your Life That,
Add your happiness,
Minus your sorrow.
Multiply your friends,
Divide your enemies.
Always be happy And Successful in life.

— **Sanghvi Chandresh Prakash**
F.Y.B.Com.

“Do all the Good you can”

Do all the good you can
By all the means you can,
In all the ways you can,
In all the places you can
To all the people you can,
As long as ever you can.

— **Mohan Sharma**
T.Y.B.Com. - C - 83

10 reasons why tomorrow never comes.

- It is the day you start your diet.
- It is the day you start to exercise.
- It is the day you give up smoking.
- It is the day you stop drinking
- It is the day you start to look for a job.
- It is the day you start studying for your exams.
- It is the day you tidy up your desk/cup-board/room.
- It is the day you reply to all your pending mail.
- It is the day that you look forward to the most.
- It is the day you tell your girlfriend / boyfriend that it is over between the two of you, definitely and finally.

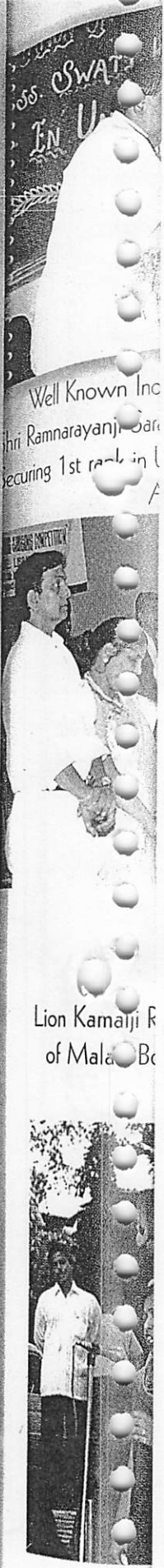
Success is that Old ABC – Ability – Breaks
– and Courage.

— **Sanghvi Chandresh Prakash**
F.Y.B.Com.

Success Tips : The Dynamic Dozen

- Keep your temper to yourself.
- Give your enthusiasm to everybody
- Make other people feel important
- Meet people at their own level
- Put your smile power to work.
- Keep moving.
- Get off to a good start in anything you do.
- Forgive yourself if you fail.
- Be lavish with kindness.
- Overwhelm people with your charm, not your power.
- Keep your promises.
- Be an optimist.

— **Mittal Dawda**
S.Y.B.Com. - A - 94

Swati Kabra Felicitation

Well Known Industrialist and Philanthropist
Shri Ramnarayanji Saraf, felicitating Miss Swati Kabra
Securing 1st rank in University T.Y.B. Com examination
April 2001

Principal Mrs Aware, Shri Ramnarayanji Saraf,
Trustee Shri Bajranglaji Dalmia felicitating
the topper Miss Swati Kabra

Lion Kamalji Ruiaji, President Lions Club
of Malad Borivali, hoisting the national
flag on 15th Aug 2001.

Independence Day Celebrations

Guests at Intercollegiate
patriotic song singing competition
15th August 2001

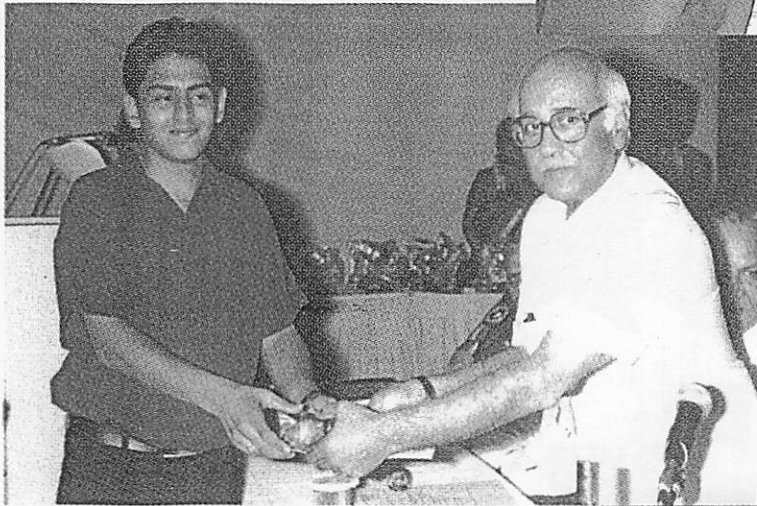

Miss Ritu Joshi S.Y.B. Com. reciting her poem
on the occasion of 55th Independence Day.

◀ Kho-Kho team with guests & teachers

▶ Lion K.G. Saraf Secretary, G.C awarding the First Prize in English Debate Competition

◀ Lion Lakhotiaji Awarding a prize to Vishal winner at Inter Collegiate Singing Competition

▶ Lion Vinodji Dalmia Awarding a prize to Memon Shafi Anwar winner in Carrom Competition(National Level)

2
0
0
1
-
2
0
0
2

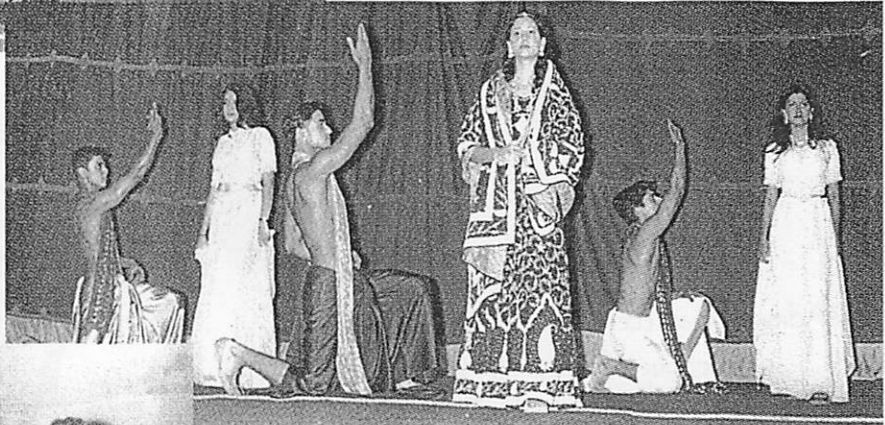
Annual Day Celebrations

Matching steps with the sticks

Intercollegiate winners at Chinai College showing their dancing skills

A Mix of East & West in the fashion show

Dalmia's Sonu Nigam & Udit Narayan

Guests enjoying the program

Participation off the stage

2001 - 2002

Principal M. G. Shirhatti, Lala Lajpatrai College felicitated by the Trustee Lion Lakhotia

Guests on the dais

Aditya Bajaj receives a prize at the hands of chief guest for securing 99/100 in computer systems & applications T.Y.B. Com.

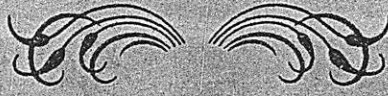

Dr. Rupa Shah Vice Chancellor S. N. D. University awarding the GOLD MEDAL to Manish Darne BEST BOY 2001-2002

Prize winning team of Intercollegiate poetry competition receiving the trophy from chief guest Prin M. G. Shirhatti

2001-2002

- ४४ १०) शैल / शैलिक को भी का पत्र
- ४३ ९) उठकर / एक प्रथम / दोस्ती
- ४२ ८) अत्य / अत्यंत / देश का अविष्य
- ४१ ७) प्रकार / व्यस / पल / बंधन
- ४० ६) जगल - प्रलय-शैल शरत अहल / लेपका अमल / अहलता
- ३९ ५) राज एक जल : लोकल राजा / अंत विचरल / कपल अल
- ३८ ४) अमल विकल और अहल / अंतर्वंश
- ३७ ३) विवेक
- ३६ २) हिंदी अहल - कल पल
- ३५ १) किली प्रललिक है यह लल ? / लल / अलल / अललल

हिंदी विभागा

अनकमलिका

F.Y.J.C. - D (49)
- Keta Shah

इसे तकिकत का रूप देना चाहती हूँ।
खुश की बात नहीं है यह
ऐसे सपने सजाती हूँ,
फिर रहे साथ-साथ
एक-दूसरे के ही जाए,
हम दूसरा जन्म लेंगे, तमना रखती हूँ
हम ना मिल सके तो, ये ऐलान करती हूँ
गुहारी ही जाऊँ मैं, ये खड़क रखती हूँ
गुमसे मिलूँगी मैं, ये वादा करती हूँ
प्यार बढ़ते हैं, इकरार करती हूँ
कैसे कहूँ कि, गुमसे प्यार करती हूँ

“देखाव”

आचरण में भारी विरोध है।
बड़े लोग थ - लेकिन पूर्वजों से मिले हुए जान एवं
यह कहकर नजरअंदाज कर देना चाहते हैं कि हमारे पूर्वज
संकीर्णता, आदती और रिवाजों की कमजोरियों को हम
कितनी विचित्र बात है कि अपनी दृष्टि की
संघर्ष कर रहे हैं।
आज तक हमारे साथ है और आज भी हम उसके विरुद्ध
विभक्त व्यक्ति, सिद्धान्त और आचरण का यह विरोध
हमारे सामाजिक आचार अत्यन्त संकीर्ण होते गए। यह
उदार और सहिष्णु होने का दावा किया। दूसरी ओर
आगे तो विचारों और सिद्धान्तों में हमने अधिक से अधिक
भारत में दोनों बातें एक साथ बठी। एक

दिकतनी प्रामाणिक है यह बात ?

F.Y.J.C. (93)
- Rahul Padia

खिलती में सिर्फ यानी के लम्हे रह जाते हैं।
खिलते हैं खिलकर फूल झड़ जाते हैं,
मिलते हैं, मिलकर न जाने क्या बिछड़ जाते हैं।
आते हैं, जाते हैं, सपने बनके रह जाते हैं,

F.Y.J.C. - D (49)
- Keta Shah

ऐ जगम कसम तेरे प्यार की,
हम इंतजार करें, तेरे इकरार की,
इस दिल के अरमान है,
तेरी दुल्हन बनने के,
अपने प्यार से तेरी पूजा करने के,
तेरी राह में अखियाँ बिछाने के।

“इंतजार”

- प. जवाहरलाल नेहरू

सामाजिक दोनों ही क्षेत्रों में नीचे ले आती है।
और बढती हुई अनुशासनहीनता हमें वैयक्तिक और
है। लेकिन काम हमारे बर्हुत नीचे के धरातल पर चलते हैं
बनना अर्थात् कर्मों के प्रति अन्यासकर रहना हमारा आदर्श
नहीं कर सकते। घोषणा तो हमारी यह है कि स्थितियों
भी कोई हमसे भिन्न प्रकार से सीचता है तो हम उसे बदलें
कि सब लोग वैसे ही सीचे, वैसे हम सीचते हैं और जब
सहिष्णुता का बघारते हैं, लेकिन भाव हमारा यह होता है
है, मगर, काम कुछ और ही होते हैं। सिद्धान्त तो हम
हो जाता है। बातें तो हम शान्ति की ओर अहिंसा की कस
करते हैं, लेकिन हमारा आचरण हमारे विरोध से भिन्न
पहले की तरह बातें तो हम आज भी ऊँची ऊँची

प्रथम पुरस्कार : भावना परिवार (रायल कॉलेज)
 द्वितीय पुरस्कार : नीरान शंख (बी.एस.जी.डी. कॉलेज)
 तृतीय पुरस्कार : ज्ञाना श्राद्ध (तोलानी कॉलेज)
 सार्वभौम पुरस्कार : बहीता शर्मा (बी.ई.एस. कॉलेज), अवधेश यादव - (तोलानी कॉलेज)

विजेताओं के नाम :-

अन्तरमहाविद्यालयीय वाद-विवाद एवं वर्तमान प्रश्नः
 हिन्दी दिवस के अवसर पर डा. मीरा जैन, श्रीमती अर्चना चौहरी, सुश्री निमला दीवी, डा. शिवधनी पाण्डेय एवं श्रीमती अलका सिंगिया की उपस्थिति में इस प्रतिस्पर्धा में कुल २५ महाविद्यालयों के प्रतिभागियों ने "व्यापनी पंड गढ़" शिक्षा-पद्धति को बदल देना चाहिए" पर अपने विचार व्यक्त किए।

विजेताओं के नाम :-

हिन्दी साहित्य-कला परिषद वह सशक्त साहित्यिक व सांस्कृतिक संस्था है जो प्रतिवर्ष विभिन्न भाषाओं की साहित्यिक कक्षाओं का आयोजन करती आ रही है, जिससे विद्यार्थियों की सुखद प्रतिभाओं को उजागर करने हेतु एक उपयुक्त रोमांच मिल सके। इस वर्ष भी प्रथम पुरस्कार विजयपूर्वक पाठ्य के निर्देशन में विभिन्न साहित्यिक, सांस्कृतिक गतिविधियों का आयोजन किया गया। प्रचारार्थ श्रीमती सविता आचार्य, उप प्राचार्या श्रीमती ज्योत्सना व्यास तथा पर्यवेक्षिका डा. प्रतिभा राधीच के मार्गदर्शन में यह संस्था निरन्तर प्रातिपद्य की ओर आग्रह है। यह गौरव की बात है। इस संस्था की सबसे अनूठी परम्परा यह रही कि प्रथम-गुच्छ लेने-देने की औपचारिक परम्परा को गैर-व्यवहार करने की सफल कोशिश की गई। 'सिद्ध-दिवस', 'एकलेख-दिवस', 'टर्न व साइड-दिवस' जैसे आम कार्यक्रमों को आयोजित किए हुए हैं। पर साध-साध महाविद्यालयीय एवं अन्तरमहाविद्यालयीय प्रतिभागियों महाविद्यालय भी सफलतापूर्वक किया गया, जिनका विवरण निम्न प्रकार है :-

प्रथम पुरस्कार : दीपक गायल (पाठक कॉलेज)
 द्वितीय पुरस्कार : कुमारी श्रद्धा (पाठक कॉलेज)
 तृतीय पुरस्कार : अक्षय प्रकाश (आ.जे. कॉलेज)
 सार्वभौम पुरस्कार : १) नीलेश (गोखले कॉलेज)
 २) सुप्रिया (बी.एस.जी.डी. कॉलेज)

विजेताओं के नाम :-

श्री. के.एन. सिंह तथा सुश्री प्रीति तिवारी एवं श्री विनोदप्रकाश श्रीवास्तव की उपस्थिति में इस प्रतिस्पर्धा का आयोजन किया गया है, जिसमें न केवल प्रतिभागियों ने बरन् निष्ठापूर्वक ने भी कार्यक्रम के अंत में गजल पेश कर गजल-गायकी के महत्त्वपूर्ण विन्दुओं पर प्रकाश डालकर उचित मार्गदर्शन प्रदान किया।

अन्तरमहाविद्यालयीय गजल गायन स्पर्धा :

महाविद्यालय ने प्राय की।
 पं. सूर्यनाथ पाण्डेय टैफी बी.एस.जी.डी.
 २) जैन (अन्तर्भूत कॉलेज)
 प्रोत्साहन पुरस्कार : १) समीर (जलमिया कॉलेज)
 तृतीय पुरस्कार : वरुण सिंह (रामानन्द कॉलेज)
 द्वितीय पुरस्कार : हरिकेशन (बी.एस.जी.डी. कॉलेज)
 प्रथम पुरस्कार : बहीता शर्मा (विवेकानंद कॉलेज)

विजेताओं के नाम :-

वर्तमान स्पर्धा का आयोजन बार एसेसिस्टेंस को सौंपी गई।
 राजभाषा चल बैचयन्त्री प्रतीक तोलानी कॉलेज
 शी अनिकेष्ट पाण्डेय, श्री अमरजीत मिश्रा तथा दयासागर पाठक की उपस्थिति में हुआ। विभिन्न विद्यालय के प्रतिभागियों ने 'राष्ट्रभाषा के विना राष्ट्र गंगा है' के संबंध में अपने विचार व्यक्त किए।

हिन्दी साहित्य-कला परिषद

□□□

को साकार करने के लिए कठिबद्ध है।
बुरा पाएगी जो अन्तर्गत विषय मानवता की कल्पना
युवा मन के उन भावों को समझने की उपयुक्त सामग्री
मेरा विचार है कि इस विषय में संकलित रचनाएँ

उसे परिभाषित करना भी वह जानता है।
कन्या जीवन की पूर्ण "प्यास" हो या "सत्य" की खोज,
करता ही नहीं भूलता है। जीवन के यथार्थ में परिभ्रमण
दार्शनिक अंदाज में अपनी भावार्थि की व्यक्त

संसार की पीड़ाओं का आध्यात्मिक निदान भी इन
युवाओं के पास है - बात चाहे "सामाजिक विकास में रोड़ा
गान" का हो या फिर "संसार" की बात हो - बात उन
"मानवीय भूलों" को न दोहराने की ही करता है।

संसार से वह मोह-निद्रा के वशीभूत न हो जाय।
संदेश तो माँ अपने "सैनिक बेटे के पत्र" लिख कर देती
सन्तान होने का गौरव अक्षुण्ण रखना चाहता है। यही
देश की सेवा के लिए सब कुछ समर्पित कर भारत माँ का
आह्वानकारी सौभाग्य और क्या हो सकता है जब वह

आज की युवा पीढ़ी के लिए सबसे अधिक
तज्ज्वा देना भी नहीं भूलता है।
"भर के रोमांच की - इन अस्थायी संचारी भावों की
"तकरार" की हो या "बेवफाई" की हो या "पल" या
दुबला-इतरता अवश्य है और इतना ही नहीं बात
की भले ही न समझता हो पर अपपके उद्देश्यों में
आज का युवा मन "प्यार-मोहब्बत" की गहराई

में यात्रा" का प्रसंग भी उन्हें बड़ा रोमांचक लगता है।
को व्यक्त करना भी नहीं भूलता है। तभी तो "लोकल ट्रेन
विचरण के साथ साथ विद्यार्थी लौकिक जगत के तामझाम
अवश्य मन में रखता है। कल्पनात्मक जगत के स्वच्छन्द
की हो, "स्वच्छन्द रूप से विचरण" करने की इच्छा
के "अन्तर्द्वन्द्व" की हो या "कृपा मन" की विवशता
के, भावों से उद्वृद्ध होकर प्रस्तुत की है। बात उनके मांस
बच्चों ने भी अपनी मौलिक रचनाएँ, बिना किसी तामझाम
है, जब वह कुछ न कुछ कहने के लिए प्रेरित होता है।

निवेदन

एष्य है, मानव मन की व्यथा का अंत तभी होता
और कुछ नहीं है, अंतः अमान्य है।

या निश्चय बने रहना मानव के लिए आत्महर्षन के आधिकार
संघर्ष में - संवेदनाओं का कर्म निरकल जाय - निर्विष
बैठे हैं - भले ही इस संघर्ष में - अन्तर्गत व अभिव्यक्ति के
जाता है। पर क्या कभी ऐसा हो पाया है कि हम मौन साथ
कभी कभी तो मानस मौन धारण करने के लिए बाध्य हो
एक दूसरे को पीछे ठकेलती हुई आगे बढ़ने की होड़ में है -
है मम - कई तरह के संकल्प-विकल्प की उर्मियाँ मम में
लिए बैध है, उमंगित है। विचित्र सी स्थिति उत्पन्न हो गई
बच्चा - इन प्रतंडनाओं से व्यथित है, कुछ कह पाने के
के लिए भी ठेड़ी खीर हो गया है। हर कोई - बूढ़ो हो या
प्रशिक्षित कर रही है कि उनका नियमन कर पाना विद्वज्जनों
आज की कठ वारंशिकता हर किसी को इस कदर

लिए परम संतोष की बात है।
अभिव्यक्त करने का सत्यास प्रयत्न तो किया - यही हमारे
भावों को, उद्देश्यों को लेखनी शब्दों के माध्यम से
विद्यार्थियों ने अपने चपल-मानस में न संभलने वाली
निर्दिष्ट करती हो, पर इतना तो अवश्य कहना होगा कि
अभिव्यक्ति भले ही कलात्मक औपचारिकता का पूर्ण
अभिव्यक्ति है। किशोर या युवा-मन की उत्पन्न की
रचनाएँ उनके संवेदनशील मानस की आस्थापनी सहज
की कुछ रचनाएँ इसी भाव को आधार देती है। निस्सन्देह
उपरोक्त कथन के आधार पर हमारे विद्यार्थियों

बात कैसी अन्दी। किन्तु किन्ती सत्य है।"
अनायास वह अभिमान-न फूट पड़ता है कि कवि की यह
इस अभ्युक्ति तक पहुँच सकता है और तब उनके मुख से
प्रकट हो जाती है, तब उसके सहारे अन्य सहृदय लोग भी
पाते हैं। किन्तु कवि की अभ्युक्ति जब कविता बनकर
तक औसत मनुष्य के कान नहीं पहुँच
जाते भी सुनाई दे जाती है। जिन बातों
वैतन्य होता है। इसलिए उसे कुछ ऐसी
की अपेक्षा कुछ अधिक जीवित और
हुआ अपने अन्य समकालीन बन्धुओं
एक ही युग में जीता

,"कवि"

इसके विपरीत हम यदि अपनी सोच को नकारात्मक एवं भ्रष्टाचार की शैली पर जीने का प्रयास करेंगे तो यही समाज हमें बहुत ही गलत एवं अजीबो-गरीब तरीके का नजर आयेगा। हम उसमें, सिवाय-भक्तवद के अलावा कुछ भी नजर नहीं आयेगा जिससे हमारा विद्यवास एवं संकल्प उभराने में मदद मिलेगी। हम जीवन के हर मोड़ पर परस्पर ही रहेंगे। साथ ही हम अपने आप पर किये गये गलत कार्यों पर शर्मिलगी का अहसास करेंगे और हमारी आनोबानी पीढ़ी

समाज में रहकर हम लोगों को सबसे बड़ा फायदा यह है कि हम कोई भी गलत कार्य करने के पहले यह सोचने पर मजबूर हो जाते हैं कि समाज पर इस कार्य का क्या असर होगा ? समाज हमें माफ नहीं करेगा। बदनामी होगी। लोग मुँह फेर लेंगे इत्यादि बातें हमें याद आने लगती हैं। जिससे हमारा मन गलत कार्य नहीं कर पाता। यानि गलत कार्यों पर कार्रवाई करने में समाज के माध्यम से ही प्राप्त किया है। यह समाज विकास हमें अपने देश का गौरव एवं उसकी गौरमा को भी बढ़ाने का कार्य करते हैं। देश के लिए अपने गौरव को बनाना अपना सबसे बड़ा कर्तव्य मानकर भी हम समाज विकास की पकड़ को कसकर रख सकते हैं। यदि हमारी सोच समाज के प्रति सकारात्मक रहेगी अपनाये तो यह हमें समाज, विकास की राह पर सदैव प्रगति की ओर बढ़ते रहेंगे।

समाज का अहसास करते हैं। कुल मिलाकर हम समाज के साथी हैं एवं उसी मापदंड पर जीते हुए जीवन की गारं्टियाँ समाज में रहकर ही हम अच्छाई एवं बुराई के मापदंड पर हैं। यानि हमारे शब्दों में हम यह भी कह सकते हैं कि अच्छाई को तो एक तरफ हम बुराई के दर्शन से दूर करते हैं। हमारे दिल का वह दर्पण है। जिसमें एक तरफ हम अच्छाई एवं बुराई के वर्णमाला उठने लगते हैं, यानि समाज हमारे दिल में आते ही हमारे दिल में

“समाज विकास और भ्रष्टाचार”

- सिंह संतोष कुमार (T.Y.B.Com., C-67)

होना होगा अधीनस्थ मन के, मुँहकी।
 हम तो मेरी ही होगी।
 या पराजय हमें ही, अतः
 चाहे विजय एक की ही,
 और पराजित हुआ होगा
 विजय किसी एक की होगी,
 इस अनर्गल-व्यर्थ दुँड में
 अपने-मन को पहचाने को।
 सत्य की खोज व सजल दुँडाला
 दुँडों से आगे आने को
 परस्पर आधिपत्य जमाने को,
 मनो में तर्क-वितर्क चल रहा,
 दोनों वाद-विवाद कर रहे
 मन... जो दो पक्षों में बँट गया,
 है, भी मन के अंतःस्थल में।
 एक अजीब सा युद्ध चल रहा

“अनर्गल-व्यर्थ”

- राहुल महेश गुणा (F.Y.J.C.E-84)

हमारा कदम समाज विकास की ओर झुका हुआ होगा तो हमारी आनोबानी पीढ़ी भी आनंद का एवं राहत का जरूर अहसास करेगी। अन्यथा भ्रष्टाचार की राह पर चलकर कौन आज-तक 'सुखी' एवं 'संपन्न' हो पाया है। अब फैसला आपकी काना है। चलो आओ और हमें संकल्प एवं प्रण करें कि हम समाज को अपने एवं अपने देश के लिए सदा विकास की राह पर आग्रस करें।

को आखिर हम वह सब कुछ देने से वंचित हो जायेंगे कि हम समाज विकास की राह पर चलते बड़ी आसानी एवं सहजता से दे सकते हैं।

- सिंह संतोष कुमार
(T.Y.B.Com., C-67)

सिम्पट कर रह गई है बिट्टी
"मैं" के एक छोटे से दाँये में
और, अब, न रही कोई जगह
"हम" के लिए उस दाँये में
समझ में कुछ नहीं आता, कोई
कारण - निवारण इस संकृचन का
हमारी संस्कारि में तो थी नहीं
कहीं कोई जगह, इस कण्ठपान की
फिर क्यों ? कहाँ से ? आ गये
ये "परिवर्तन" मन में, अपने जन के !

कृपया अन्त

आकाश की यह विशालता निहारकर
जी करता है, मैं भी खो जाऊँ
इसी में कहीं।
सब बंधनों से मुक्त
सारी बाधाओं से परे, और
करूँ स्वच्छंद विचरण।
इस छोर से उस छोर तक
और नाप लूँ सारा गगन
अपने इन नन्हें डैनों से।

अपने विचरण

- वीन वीन
(F.Y.J.C.)

धन्यवाद !

पड़े ? कोई बात नहीं, अभ्यास से सीख जायेंगे। "गिरत
गिरत अभ्यास के, जड़मति होत परलवान।"
उम्मीद है, यात्रा आपको पसंद आई होगी और
आप भविष्य में भी उपनारीय रेलवे को सेवा का मौका
देते रहेंगे।

रीज एक जवा : लोकल यात्रा

लगाए, ट्रेन आ रही है। तैयार हो जाएँ एक
के। बनावतली टीम में शामिल होने के लिए। यह
के। होंगा १६६ यात्रियों की क्षमता वाले डिब्बे में
६६१ यात्रियों के समा जाने का। आ गए आप अंदर ?
बाँधिया। अब हमारी यात्रा का मनसनीखेज दौर शुरू होला
है। इस दौरान आपके पैरों में लगातार खड़े रहने के कारण
मनसनी महसूस होगी। यात्रा के अंतिम चरण में आपका
उत्सववा की निःशुल्क सुविधा मिलेगी। करना सिर्फ
इतना होगा कि स्टेशन आने से पूर्व दरवाजे के समीप
भीड़ में जगह बना लें। आँखें मूँद लीजिए। आँखें खोलेंगे
रेल के साथ तैरते हुए प्लेटफार्म पर आ पहुँचे है। गिर

फिलहाल आप जिस ट्रेन की प्रतीक्षा कर रहे है
वह पश्चिम रेलवे की तेज लोकल है और वह कुछ खास
स्थानों पर नहीं ठहरती। वह इन स्टेशनों के बाहर सिमल
पर ठहरती। यात्रा के रोमांच का आनन्द तो आप बाद में
उठाएँगे। अभी तो इस रहस्य का आस्वाद चखिए कि ट्रेन
आणी कब ? ट्रेन जाती आती नहीं है जिससे बोर होकर
सक्रिय बिट्टी जीने के आदी कुछ बंबईया लोग हाथ-पुँव
बलाने लगते हैं जिनमें कभी कुछ परेश भी होते हैं।

गमस्कार ! रहस्य और रोमांच से भरपूर बंबईया
लोकल ट्रेन की यात्रा में आपका स्वागत है। यात्रियों की
सुविधा के लिए विविध प्रकार की लोकल ट्रेन सेवाएँ
उपलब्ध है। गठिया के रोगियों के लिए वेस्टर्न लाइन की
लोकल फायदेमंद है जिनकी भीड़ में दब-पिसकर रोगियों
की हड़डी-हड़डी की मालिश हो जाती है। बीसवीं सदी
में बैलगाड़ी की कतार का जपका चखने के इच्छुक
लोग हावर्न लाइन की लोकल ट्रेनों में यात्रा करें।

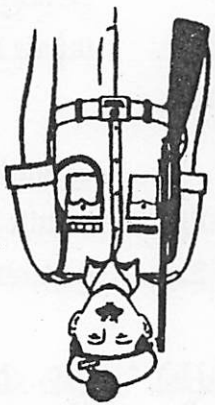
अब ! अंदर घुस, चल भाई अन्दर, बाहरवालों
को गिराणा क्या ? यह वाक्य उनके लिए अति सामान्य
है जो रात-दिन लोहपथगाणिमि पर अपनी यात्रायत के
लिए निभर है।

- सागर बी. सैनी (शिक्षकत्व कर्मचारी)

सब तरफ छाया है, आतंकवाद का रोकना, राममन्दिर की गहर, लगा रहा है विश्व-हिन्दुस्तान, तीन रातों की आत्मा से, छट गया है आसमान, गांधी समाधि के निकट खड़ा, सोचता एक जवान। हिन्दुस्तान किसका ? कैसी है यह आजादी, क्या हमने भारतीयता ही, बड़ से मिटा दी, आजादी नहीं है यह, यह तो है पूरी बरबादी, गांधी गुस्सेर जन में, भारत की लुटिया डूबा दी। सब तरफ देखो, सांप्रदायिकता का है बोलबाला, हम जैसे देशी सपूतों के, मुँह को किया गया है काला, हर सभ्य भारतीय ने, "आतंकवाद" का कर्मा ही क्यों पाला, सूरत, गोधरा या ही भारत धरा, सबके चैन को मिटा डाला। हर धर्म जो अपना, वहीं सभ्यता की पहचान, धर्म निरपेक्षता, स्वजातों का, ही रहा है क्या अपमान, देशद्रोही निरुचन घूमते, हर जगह पाते सम्मान, भारतीयता रोती, तड़प रहा उसका हर जवान। राजधारा पर यूँ, चौखटा वह खड़ा था, जाने क्या सोचता ? कुछ पाने को अड़ा था, बापू ! क्या इसी भारत के लिए, तू अंग्रेजों से लड़ा था, पास ही भर आँसू, कणजाली तिरंगा एक पड़ा था।

जवान-प्रमाण / मेरा भारत महान

- चन्देश (F.Y.B.Com. - E-1)

महान वह है जो संघर्ष के बीच, जीना शांति से जानता हो। महान वह है जो तीखे गाल को, अपमान की तरह पीना जानता हो। किन्तु इससे भी आगे बढ़कर, मैं महान कहता हूँ उसको, जो अपमान भर शब्दों को हंस हंस कर पीना जानता हो।

महानता

- चन्देश (F.Y.B.Com. - E-1)

जला के दिल को मैंें सुकून गुम भी ना पाओगी जब गुस्सेर दिल में आग लगेगी, गुम भी मेरी तरह जल जाओगी। आँख से तो रहे दिल तड़पता रहे, और ये यहाँ मुक्कुराये तो मैंें क्या करूँ, जिसने बख्सा है दर्दें मुहब्बत मुझे, अब वहीं भूल जाए तो मैंें क्या करूँ। जनाजा गार मेरा निकले, कफन उसपर चढ़ा जाना, कोई पूछे कैसे मगा, मजबूरे मुहब्बत बता जाना। हर बात किसी को बताई नहीं जाती, हर चोट किसी को दिखाई नहीं जाती, कुछ यादें रह जाती है ऐसी, जिदगी भर जो भुलाई नहीं जाती। मैंें गुमसे मुहब्बत की है, मरने के बाद इंतकाम होगा, अगर यकीन नहीं गुमको, तो कफन उठाकर देख लेना, होठों पर तेरा ही नाम होगा।

देवका सेवक

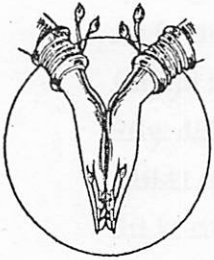

- आयुष्मान श्यामा (F.Y.B.Com. - E-92)

- शा. दुबे नीलिमा

पर,
विपत्तिका पान कर जाती है
स्वाद-लोलिप जीभ तो
झाला मिल जाता है।
औपचारिकता के गर्भ चाप का
पर हर बार मुझे
उठे पानी की आवश्यकता है
मुझे अपनत्व के एक न्यास

विन्हें मैं लौष नहीं सकती।
बहुत सी सीमाएँ हैं, मेरे लिए,
पर यह संभव नहीं, क्योंकि...
गहराई में डूब जाऊँ।
तालाब की असीम...
सेचती हूँ कभी यह भी,
दौड़कर बिताऊँ।
बागिचे में,
अपनी दीपहर,
कभी चारती हूँ,
बैठ जाऊँ।
उस डाल पर,
उछलकर मैं,
जी चारता है,

श्यामा

- विनेन्द्र त्रिपाठी (F.Y.B.Com. - F-42)

होना चारता हूँ।
इतिहास के पन्नों पर अंकित
रास्ते को, दूँद निकलना चारता हूँ।
क्या मैं कभी समझ पाया हूँ।
भटकन की इस भूल-भूलिया को
मैं कितना न गया हूँ।
है क्या वह जो पथ।
दूब जान दे इस बार।
दे मत मुझको तू एहसास
कैसा है, सागर लहरों का है पानी,
क्या मतलब मारुप नहीं।
स्वप्न का आडंबर झिलमिलते तारे।
अंजान सी डगर न दिखता हुआ मंजिल,
आ ले चल, आ ले चल।
हे पुकार रहा हूँ, मैं तुमको
राहों की तू सहायिनी।
उस आमर बेला की, नवपथ गामिनी।
मैं, मैं कब ही जाऊ उसपर अंकित।
देख रहा है, वक़्त उसी की राह,
है, कोई पन्ना जो मैं बन सकता हूँ।
इतिहास के पन्ने हमेशा बनते-बिगड़ते हैं।

बंशला

(F.Y.B.Com. - F-42)

- शा. नीलिमा दुबे

जो चारकर भी बीतते नहीं।
कुछ पल ऐसे होते हैं,
जो चार कर भी रुकते नहीं।
कुछ पल ऐसे होते हैं,
फिर भी...
मेरा दिल बहलाने की।
कौशिला कर रहा था,
झूम-झूम कर वह,
वह दे रहा था मेरा साथ।
मेरे अकेलेपन को,
समझ रहा था वह,
झाँकता बाँस का पेट।
मेरे खिड़की में,
पेटों के झुरमुटों से,

पन

पुकार

सत्य बल है, शक्ति का आधार है,
 अखिल जग का सत्य ही आधार है।
 सत्य मन में अभय का संचार है,
 सत्य ही अद्वैत, प्रभु का द्वार है।
 सत्य पावन तीर्थ का स्नान है,
 सत्य ही व्रत, यज्ञ, तप, ध्यान है।
 सत्य अक्षय ध्रुव का विस्तार है,
 सत्य कवि की कल्पना का सार है।
 धर्म तप का सत्य ही तो मूल है,
 सत्यमय जीवन सुवासित फूल है।

सरस्वती

- आयुष्मान शर्मा (F.Y.B.Com. - E-92)

एक बालक विषहं लपेटे खड़ा है,
 मुझे लगा जैसे,
 देश का भविष्य ही अंधकार में पड़ा है।
 उसके पेट और पीठ एक ही गए हैं।
 अपने बचपन में ही वह बूढ़ा हो चला है,
 जिसे शाला में पढ़ना चाहिए,
 वह बर्तनों के ढेर में पड़ा है।
 मुझे लगा जैसे,
 देश का भविष्य ही अंधकार में पड़ा है।
 कहेते हैं - बालक ही देश का भविष्य है,
 वहीं संभालना इस देश की उम्र,
 जग देखो इस भविष्य की ओर,
 यह क्या संभालेगा, देश की बागडोर ?
 जिसका जीवन ही, उसका दुश्मन बन चुका है
 मुझे लगा जैसे
 देश का भविष्य ही अंधकार में पड़ा है।
 इसके झुके हुए कंधों को देखो,
 इसकी अलसाहू आँखों को देखो,
 और देखो इसके,
 सूखे हाँठों की पड़ती।
 घर के नाम पर है एक छोटी सी झोंपड़ी।
 यह कैसे देश को ऊँचा उठाएगा,
 जो खुद ही झुक गया है।
 मुझे लगा जैसे,
 देश का भविष्य ही अंधकार में पड़ा है।
 तन पर केवल विषी लपेटे हुए है,
 और ठंड में हड़डी-हड़डी अकड़े हुए है।
 शरीर के नाम पर केवल हड़डी का ढाँचा है
 जिस पर चढ़ा हुआ,
 केवल चमड़ी का सूँचा है।
 यह कैसे सब को खिलेगा,
 जो खुद ही भूखा रह गया है।
 मुझे लगा जैसे,
 देश का भविष्य ही अंधकार में पड़ा है।
 एक बालक विषहं लपेटे खड़ा है,
 मुझे लगा जैसे,

देश का भविष्य

सत्य

ॐकार

त्रिदेवों का रूप वह निराकार,
जगत का है जो पालनहार,
चहुँ ओर जिसका चमत्कार,
बस, एक वह ओंकार !

सृष्टि हुई उसी से साकार,
हर वस्तु उसका आकार,
हर जगह उसका विस्तार,
बस, एक वह ओंकार !

प्राणों का वह है आधार,
प्रकृति का वह है श्रृंगार,
तीनों लोकों का कर्णधार,
बस, एक वह ओंकार !

जीवन में है जो भी विकार,
करता है दूर वह निर्विकार,
सबपर उसका ही है अधिकार,
बस, एक वह ओंकार !

उसका ही रूप है परोपकार,
हम सब उसका है उपकार,
आगे झुकता जिसके संसार,
बस, एक वह ओंकार !

कंस ने जब किया अत्याचार,
कृष्ण रूप में ले अवतार,
दिया गीता का दिव्य भंडार,
बस, एक वह ओंकार !

बस, एक वह ओंकार,
तेरी महिमा अति अपार
मिटता रहता है, अंधकार,
तुझे प्रणाम हैं, ओंकार,
तुझे प्रणाम है ओंकार !!

— निकिता अग्रवाल
(F.Y.J.C. - A-105)

एक प्रयास

मैं गुजर रहा हूँ
कुछ घटाओं के साथ,
सिरहाने है मेरे
कई उम्रों की यादें,
जहाँ मैं गुजर चूका हूँ,
घटाए कभी काम
आयो,
और
कभी नहीं,
कहो उम्रों की मेरी
लाशें पडी है
वैसी
आज भी
और साथ बन रहे
कई घटाए मेरे
लहू से,
आज भी।

— प्रा. महेश गडेकर

दोस्ती

कहना तो है बहुत कुछ,
कह नहीं सकता सब कुछ,
जान जाओगी तुम उस दिन,
मोहब्बत हो जाएगी तुम्हें जिस दिन।

रिश्ता है दोस्ती का,
दोस्ती बनाए रखना,
दोस्ती होती है दिल से,
इसमें प्यार न आने देना।

प्यार गजब की चीज है यारो,
शैतान को भी शायर बना देता है।
दो मीठे बोल बोल के देखो,
पत्थर को भी पानी बना देता है।

— दीपक सुराणा
(F.Y.J.C.)

(F.Y.J.C.)

- संदीप राजपुरोहित

आग में तपकर सोना निखर जाता है
माटी में मिलकर बीज पनप जाता है
अरे, दुःखों से क्यों घबराता है, प्यारे,
दुःखों से ही इन्सान संवर जाता है।

पतझड़ है बहरा भी आयेगी,
अमावस है वहाँ पूनम भी आयेगी,
गिरती हुई जिन्यामी को देखकर
होसला मत हार ऐ दोस्त
जहाँ गम है वहाँ खुशियाँ भी छा जाएगी।

(F.Y.J.C.)

- संदीप राजपुरोहित

जो कभी भूल न करे,
उसे भावान कहते हैं।
जो भूल से बचता रहे,
उसे इन्सान कहते हैं।
जो भूल करके पछताए,
उसे मादान कहते हैं।
जो भूल करके मुस्कराए,
उसे शौतान करते हैं।
जो भूल से भी न भूले,
उसे सावधान कहते हैं।
जो अपनी भूल से सीखे,
उसे परिमान कहते हैं।
उपर जिसका अंत नहीं
उसे आसमाँ कहते हैं।
जहाँन में जिसका अंत नहीं
उसे माँ कहते हैं।

भूल

- ओमप्रकाश झा
(S.Y.J.C.)

खत को उसी से विपकामा है बटे ॥
तेरे बापू लिखवाते है
गौली नहीं पीठ पर खाना ॥
एक इंच पीछे मत हटना।
चाहे इंच इंच कट जाना ॥

भरी बूँदी छाती में भी
दूध छलक आया है बेटे,
और गोट की जाह,
खत को उसी से विपकामा है बटे ॥

पर भर का संदेश समझ,
एक एक अक्षर के पीछे
तेरा पूरा देश समझ।

यह केवल खत नहीं लाइल
पर भर का संदेश समझ,
एक एक अक्षर के पीछे
चाहे इंच इंच कट जाना ॥

लहू से जय हिन्द लिख आना।
एक इंच पीछे मत हटना।
चाहे इंच इंच कट जाना ॥

खतल बर्फ की चार पर तू,
जय भारत के नारे है।
और अधियों के पीछे भी,
आँखों में आगार है ॥

ज्वालामुखी दिलों में धधके,
कदम-कदम पर हलचल है ॥
शस कारगिल की घटना से
गाँव गली में माल है ॥

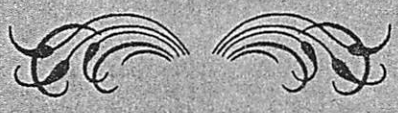
पर परिवार कुशल है मुझे
चाहे इंच-इंच कट जाना ॥
एक इंच पीछे मत हटना
पुत्र ! न मेरा दूध लजाना।

अम्मा ने लिखा है खत चाव से
पुत्र ! न मेरा दूध लजाना।
एक इंच पीछे मत हटना
चाहे इंच-इंच कट जाना ॥

सौजन्य की माँ का पत्र

Contributed by
Poopa Hiren
FYJC

Page No.
(V.I.C.)

- १३) पत्रिकाची शीर्षकनाम पत्र/शीर्षक/आह
- १४) पत्र
- १५) पत्रिका - कळोती पत्र
- १६) शास्त्रज्ञांच्या शिष्यांच्या वृत्तिकांच्या/विषयानुसार
- १७) अक्षरानुसार
- १८) अक्षरानुसार/कालानुसार
- १९) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २०) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २१) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २२) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २३) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २४) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २५) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २६) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २७) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २८) अक्षरानुसार/कालानुसार
- २९) अक्षरानुसार/कालानुसार
- ३०) अक्षरानुसार/कालानुसार

अर्जकसंगिका
मराठी विभागा

- अनामिका

- उत्ती - उत्तीप्रमाणे तेज असतेली
- रत्ती - तारकप्रमाणे समकणारी
- व्ती - व्यासवा मरुप असतेली
- स - सर्वांना सामावून घेणारी
- ष - प्रतिभासंपन्न असलेल्या
- ति - तिहा सौंदर्याच्या
- धा - भावनांचा परीक्षण असलेल्या
- र - दार्ढ्य असलेल्या
- धि - धिरवाहीर विचार असलेल्या
- व - चातुपरिस्थितीचे भाव ठेवणाऱ्या
- स - सर्व प्रकारच्या मनांतूनच व्यक्त होणाऱ्या
- ति - विरुद्ध कार्य करणाऱ्या, विषमता न ठेवणाऱ्या
- ता - ताप, व्यथी सीसणाऱ्या
- आ - अतिरत परिश्रम करणाऱ्या
- वा - वाटेवरील अडचणी टाक करणाऱ्या
- ई - ईश्वरीय बंध वृत्तियाऱ्या

आत्मत्वा प्रत्येक व पर्वलक्षकावर्तन

- अख्यशा - प्राचार्य सी. सविता आचार्य - कर्तव्यदाह
- सविध - कृ. ललिता पवार - सहसविध
- अजिनादर - कृ. राजेश च. धोतम - प्रवर्ता
- सह प्रवर्ता - कृ. प्रताप चातक
- सदस्य - गृहणीती पांचाळ, संकेत टेशमख, सतिम मलवे, हरिष कांबळे, सौरव मोसल
- विशेष सहकाव - कृ. मनिष टरण (G.S.)

मराठी विभागा

मराठी पाऊल पडते पुढे

मराठी साहित्याचा अभ्यास मनोरंजनातून करून घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांना वाव देण्यासाठी काव्यवाचन, लेखन, निबंध स्पर्धा, वेशभुषा स्पर्धा अशा स्पर्धा घेऊन मुलांना धीट व अभ्यासू बनवण्याचे प्रयत्न करणे हे मंडळाचे उद्दिष्ट आहे.

मंडळाला सर्व उद्दिष्टे पूर्ण करण्यासाठी लागणारी सर्व मदत प्रोत्साहन, पाठींबा दिला आमच्या प्राचार्या, पर्यवेक्षक, उपपर्यवेक्षक व सहकारी यांनी. माजी विद्यार्थी,

हितचिंतक तसेच मंडळाचे कार्यकर्ते या सर्वांनी सर्व प्रकारचे कार्यक्रम पार पाडण्यास मनापासून मदत केली.

प्रत्येक महाविद्यालयातील होणाऱ्या सांस्कृतिक कार्यक्रमापेक्षा वेगळे कार्यक्रम करण्याचा मंडळाचा मानस आहे. आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धातसुद्धा मराठी विद्यार्थ्यांनी बरेच यश मिळवले आहे.

मानस : एखादा दर्जेदार मराठी कार्यक्रम स्नेहसंमेलनात ठेवण्यास मिळावा.

आता विश्वात्मके देवे । येणे वाजयज्ञे तोषावे ।

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

कलीयुग

पैसाच पैसा । घ्यावा कैसा ।
भरावा खिसा भरभरून ॥

भ्रष्टाचाराची तळी । उचलून धरली ।
माणुसकी पायदळी तुडवावी ॥

सफेद टोपी । सत्ता पाय चेपी ।
सोबत एक गापी बाळगावी ॥

वरून फूट । आतून एकजूट ।
इतरांची फाटाफूट करावी ॥

भूखंडाचा श्रीखंड । गिळला अखंड
खान्यामध्ये खंड पडू नये ॥

बायकांची अब्रू । लुटतात गब्रू
दार बंद करू मेल्या मनाने ॥

कमवावा माल । ऐन्यांचा महाल ।
गरीबांचे हाल खावे कोणी ॥

वळवण्यात दक्ष । उमेदवार अपक्ष ।
सत्ताधारी पक्ष तयार असावा ॥

सुखाचा घास । सत्याची आस ।
सांगे सुभाष केव्हा धरू नये ॥

- राजेश चं. थोटम

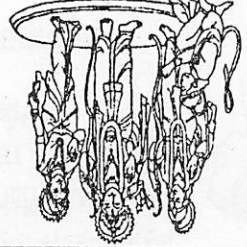
सांगाल का उत्तर

माणसातला माणूस कुठे गेला ?
रानात जाऊन रानटी का झाला ?
भुते आली कोठून ?
आपल्यातले स्वत्व गेलं कां गोठून ?
दुजा आपल्याचा कल्लोळ होता
कुरुक्षेत्रावर पुन्हा शंखध्वनी होता
धर्म अधर्माच्या निसरड्यावर
पाय घसरू लागला
कर्म आहे हे तो विसरू लागला
शेजाराचा बाजार झाला
जातीचा कलह सुरू झाला
हक्क, मागण्या, येऊ लागल्या
मानवाचा मात्र फक्त
मूठभर मातीवर हक्क उरला
हे तरी खरं कां सांगा ?
प्रत्येक गोष्टीला अंत आहे
जन्म आहे मृत्यू आहे
जीवन जगणं म्हणजे काय ?
हे तरी खरं सांगाल काय ?

- अनामिका

श्री	श्रीविनायक/श्रीराम	श्री	राखती	म	मन
ब	बानी	ब	बमवती/दमन/षट्विकारारवरील मात	ब	बानी
रा	राखण्या	म	मम	म	ममत्त्व

श्रीराम जयराम जयजयराम - शेट्टीदेवरा करा, जप करा.

“जी श्रीराम षट्विकारार मात करती, ममत्त्व राखती, बानी मातुंभुंभुंवे रक्षण करती, यातना सहन करती, धर्मरक्षण करती, जमावे मम आचरणाने सांगता त्या रामाला नमस्कार करून जप करा व मन शांत ठेऊन शेट्टीदेवरा करण्यास शिका.

- अनामिका

शब्द एवढेच कळले जरासा थांब.....

हाक मारली हुंकार आला

ते विसरण्यासाठी प्रियसखीची याद आली

मानवाचे एकटेपण अंतरंगात फिक्कू लागले

पाखरे धरटी परतून आली

आता कातरवेळ झाली

म्हणून म्हणते जरासा थांब.....

पण गुड्डे काय ?

प्रेमाचा वर्षाव अधिरतेने झेलत आहे

म्हणूनच वेदना सहन करत आहे

प्रेमाचे उदात्तपण आहे

आणि कळ सुट्टा डोळ्यातच आहेत

पण स्त्रीचे संसण्याचे बळ अपार आहे

सुंदर होरपळून टाक आहे

प्रखर किरणांनी धरतीला वेदना देत

भर दृपारी बारा बाजला

म्हणून ते जरासा थांब.....

पण पोटाची खळगी मात्र रिती आहे

वेदना व्यथा, जखमांची भळभळ चालू आहे

मानवाचे जीवन व्यवहार यंत्रवत होत आहेत

सुट्टीचे अर्थदान अधिरतेने चालूच आहे

आनादाची पेट लुटत आहेत

सकाळची कोवळी सुंदर किरणे

जरासा थांब.....

ते सुट्टा अधिर होऊ नकोस

कळतास नाही कधी मावळतास तर ते काय ?

गतीत शट्टण आला आहे

रंगाची अंजळ रिती करत आहे

जाता जाता गुलाल उधळत आहे

सुंदर मावळतीस जात आहे

जरासा थांब

- क. ललित म. पवार

होत, उचित होत.

प्रेमवत नव्हती. वहीलकी योग्य व्यक्तीकडे जाणू कमजवान

वहीलकी अमयकडे गेली होती. अपुंना वहीलकी

मला.

बाळ यापुढे बाबाच मांडे त्यांना प्रथम नमस्कार कर, नंतर

गुड्डे सवत मांडे म्हणून प्रथम नमस्कार गुड्डेला.

“नाही

“अपण गुड्डे आजीबा आहात, बाबांचे बाबा आहात,

म्हणाले, “यापुढे ते प्रथम बाबांना नमस्कार कर, मा मला.”

नमस्कार करायला आलेल्या मातीला आजीबा

पाव दिवस प्रथम नमस्कार करायला घरी आजीबाच नव्हते.

केला. आता ती आजीबांना नमस्कार करणार होती. गेले

दुसऱ्या दिवशी त्यान केल्यावर मातीने देवाला नमस्कार

नात सुखवली.

अपण घरी आले. आजीबांच्या खोलीत आजीबांना पाहून

दुसऱ्या दिवशी अपण होस्तुदलमधून घरी परतले होते.

बाताची दिली.

परवानगी दिली आहे.” अमयन अपुंना हवी होती ती

“अपण, उहा सकाळी आपण घरी जायच, डॉक्टरांची

कसतीची संपवला.

अपुंनी थांबत थांबत अर्धा तास मांसव्याचा रस

रस घेणार ?”

आहेत. गुड्डेला काहीएक झालेले नाही. थोडा मांसव्याचा

होता, “अपण, कस वटत आहे ? सगळ्या चाचण्या झाल्या

अपुंनी अमयचा होत घट्ट होतानाच धरला. अमय सांगत

अपुंनी दबकून डोळ उघडले. जवळ अमय होता.

अपुंना वाटत होते.

आहे, बरेबाबूंनी काळा अंधार आपल्याला घेतो आहे असं

काळा गजराज आपल्या अंगावर चाल करण्याच्या पवित्र्यात

काळ इंजिन धाडधाड करत आपल्या अंगावर येत आहे.

होते त्यांना लागी येत होती. मिटल्या डोळ्यापुढे, तेन्वेच

मधून मधून अपुंचे डोळे त्यांच्या इंजिनविकट मिट

बड्या - बाबा रावण जाईपार होता का ?
 बाबा - छे पण बेटा तु मला असा प्रश्न का विचारतोस ?
 बड्या - कारण कात जेव्हा मी तुमच्याबरोबर कोतनाला गेली होती ना तेव्हा हट्टासुबबा म्हणाले की रावणाने मीचे 'हण' केले. त्याला जाईयेत असल्याशिवाय का त्याने मीचे सांगण्यास निवेद हरण केले.

बड्या - बाबा रावण जाईपार होता का ?
 बाबा - छे पण बेटा तु मला असा प्रश्न का विचारतोस ?
 बड्या - कारण कात जेव्हा मी तुमच्याबरोबर कोतनाला गेली होती ना तेव्हा हट्टासुबबा म्हणाले की रावणाने मीचे 'हण' केले. त्याला जाईयेत असल्याशिवाय का त्याने मीचे सांगण्यास निवेद हरण केले.

माझ्या भ्रातर...

गिरकर ! वा ! धरत्या लोकांना फसवून कुठे जात होतास ? विठ्ठी दायचास. हे मी पाहिले नाही का ? एवढे विषम विठ्ठी माणितल्यावर तू सरळ स्वतः वडिलांची सही ठोकून प्रत्येक महिन्यात चार-सहा दिवस गिरकर, सरांनी वडिलांची सट्टेवर ठीक पण आडवेवर हे मावू पयलेच मरिचे पहा. बरे ! आता हजेरीचे पान उलटा महराज ! जेव ते केली ? असे केवढी ही फसवणूक !

भ्राता ! आता ७ व्या मागे १ टाकून माकळी फिरवाफिरव कोणी विचार. झुजवीत १ व्या मागे ३, बीजाणिताने ३ वर ०, तर ३० तर भ्राताला १० हे खरे माकू आहेत का ? तू स्वतःला सजपरिक्षेचे पान काढ. वाच ते माकू. झुजवीत ३१, बीजाणित आहेत अशी शाळेत थाप मारलीस. आता पहिल्या कडेन आईची सही घेतलीस आणि वडिल बहिरंगाची गेले तेव्हा जर असा रडला असतास तर ? पण त्यावेळी तू थापव्या परिक्षेत झुजवी आणि गणित या विषयात नापास झालास आता रडून काय उपयोग ? पहिल्या चाचणी परिणामी !

म्हणतात ना - 'हसत कर्म करत वे भोगावे रडत तेची आणि तूझ्याबद्दलची गा-हाणी हीच माझी कराणी. 'एक माझी कराणी, दुई कथा ती माझी व्यथा, तिस्र मी बोलतोय... दुस्र प्राणिपुस्तक.'"

बाबला... तेवल्या आणु भ्रतीच्या फटीत पहा... 'शे' के शुक... इकडे पहा मागे... इत्या

उठा राव !
 देण्याइतका वेळ कुठे आहे त्यांना. उद्या निकालाचा दिवस ! त्याच्यात त्यांचा काहीच दोष नाही ? तू इत्याकडे लक्ष घ्यायवेळी तू इत्याकडे लक्ष दिले असते तर - पण तेव्हा वापरले मी चे पैसे. A stitch in time, saves nine. दोणे शक्य नव्हते. मग आहेच आई पैसे द्यायला. ती माझी कुठेन आणलेस ? मला वाटते तुला वडिलांना दोपी घालता जरा खाजगी प्रश्न आहे हे ! हे एवढे विचपट बघायला तू पैसे तरी तुला माझी जरा सुट्ट्या कीव आली नाही. एक विचार ! रकताने भरलेल्या जखमी जवानांमाराखी माझी स्थिती झाली. माव तमाशा झाला. माझ्या अंगावर जगाजगाी लाल खणा ! सिनेमा झाले असतील ना ? अरे, दुई सिनेमा झाला. माझा किंवा एखाद्या हिंदी सिनेमाला. आठवड्याला दोन-तीन ती वार्ताेन बाहेर पडल्यावर एखाद्या उडवी होईलला उपय कोणत्या दीडशहाश्यानाने शिक्षकविला तुला ? वार्ताेन शिक्षकविलेले समजत नाही. मग त्यावर पळून जाणे हो पळून जात होतास. पळून जाण्याचे कारण काय तर म्हणजे लगाने कधी चार तासांनंतर तर कधी-कधी आधीच वार्ताेने वेळ शाळेत होतास असे थोडेच आहे. टीळभूतवाल्यांना नवे एवढेच कशांना ? शाळेत हजर होतास तेव्हा ती सवा

„प्राणिपुस्तकाची आत्मकथा“

मां. वी. कां. फ. वा. पी. कां. - असो लोखंडे

क्यात आहे हे माती शक्ति
धन्य धन्य ती व्यक्ति
त्यालाच मिळाला अर्थिष्याचा सा
क्याने केले हे सागर पा
त्याला मिळाले देवाकडेन फळ शब्द
क्याने सहन केले हे सारे कष्ट
नाही कळत कुणांना ती केवढी जाती खर्च
मानताला ज्वालामुखी ठेवला पाहिले जण
शब्द असुली त्याला असतात अनेक चटक
शुभ सागर पार करणे नाही साधू
सुख कोणावर तरी गीत शुभ असते तेव्हा
अशा ह्या विचक्षण खणा जावतात तरी केवढी
चरा चरात फक्त तीच विस्तरे
नाही कळत कोण कधी हे देखात बसते
नाही कळत कुणाशी शुभ हसे
नाही कळत कुणाशी मन जुळते

शुभ

शुभतेची कमलकासि विचलकर

'वाचाल तर वाचाल', म्हणूनच ही म्हण अतिशय साधारण ठरते की, खरो सखासोबती आहे जी आपणास संकट प्रसंगी वाचवते. नाही आणि म्हणूनच पुस्तक म्हणजेच वाचन हो आपला विसरून समस हीती की आपणास कोणतेही भान राहते अतिशय प्रगल्भ व तल्लख होते. आपण पूर्ण संपूर्ण विभव शकती. वाचनाने बुद्धीला चालना मिळते. त्याचबरोबर ती युक्ती सुधारता येतात. अडवणी माणूससुद्धा सुसंस्कृत बनू की, वाचल्याने अन्यायावर मात करता येईल. वाचन केल्याने आणि म्हणूनच वारंवार इथे स्पष्ट उल्लेख होतो धेवाण कक शकती. तर आपण त्या भावासंबंधीत राखूया विचारांची देवाण वाचनामध्ये जर अनेक त-हेच्या भाषा जर अवगत झाल्या अथवा अशिक्षित किंवा अज्ञानी म्हणवणारे नाही. विचारशक्ती जागृत होते. वाचनाने आपण कधीही उपाशी भाषी अलंकार रचना, नेमका अर्थ समजतो. वाचनामुळे वाचनाची अनेक साधने आहेत. ती वाचल्याने आपणास

वाचाल तर वाचाल

मातीच्या गीळ्याचे कपातर ज्ञानकरणी मूर्ति तयार करते उपाशी पडले म्हणूनच वाचन ही अज्ञानकरणी असलेल्या वाचनेली माहिती आपणास का न जाणे कधी अर्थव्याता विभवले जाते ते वाचल्याने. आपले सामान्यज्ञान वाढते आणि असे कधीच मत आहे कारण सांगून जे काम आपल्या मनावर अंधश्रद्धा हे नेमके काय आहे ? वाचनामुळेच कळून येते पूर्वीपासून चालत आलेल्या रुढी, परंपरा, ज्ञान उद्यम मिळतात येईल.

उपाशी पडणार हे निश्चय ! पण त्याचबरोबर कमी शुभता विषयावर पुस्तके वाचलीत तर अचानत झालेले तज्ञान त्यास कमी पडत राहिल. उदाहरण घेतले तर शोचकच्येने शोचकी मिळते आणि जर वाचलेच नाहीतर त्याचे अज्ञान कुठेही वाचावीत त्यामुळे त्या व्यक्तीस दुर्घात साखर पडल्यासारखे असेल त्या व्यक्तीने त्या विषयाला अनेकजण पुस्तके जी व्यक्ती एखाद्या कोणत्याही विषयात जर स मात करणारी शक्ती आहे.

प्रयत्न केले म्हणूनच वाचन ही अज्ञानावर व अधिभक्षितपणावर लिहिली. लोकामध्ये असलेला अधिभक्षितपणा दूर करण्याचे त्यामुळे हे पदवीय झाले आणि भारताची राज्यधरणा वाचनामध्ये हे आपली तहान-भूकही विसरून जात आणि शक्ती. विचारातले वीस तास ते वाचनात घालवत. या आंबेडकरांना तहानपणापासूनच वाचनाची फार आवड. पुढील उदाहरण म्हणजे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर. आपल्या आर्यव्यात कठीण घडवून आणली आहे. याचे सांगितले आहे 'वाचाल तरच वाचाल', त्यांनी प्रत्यक्ष प्रसार केला आणि त्यासाठीच त्यांनी आपल्या उपदेशातून मिळालेले ज्ञान आपल्यापुढे ने ठेवून त्यांनी देशभराला त्यांचा पुढारलेल्या समाजसुधारकांना पटले होते. त्यांना वाचून आणि म्हणूनच वाचनाचे महत्त्व आपल्या देशात

माणूस कधीही शील बनतो. वाचनाची आवश्यकताही तेवढीच महत्त्वाची आहे. वाचनाने साख्याचे काम हे पुस्तके वाचल्यानेच होते आणि त्याकरीता त्याचबरोबर सवंगीण विकसही घडवून आणत. अज्ञान दूर कोटीकरी बदल घडवून आणते यात तर प्रयत्नच नाही पण करी. वाचनामुळे लाभलेले ज्ञान हे व्यक्तीच्या जीवनात अध्यात्म्या म्हणजेच अज्ञानाच्या असावेच्या बाळ्यास दूर मार्क होत आहे. 'वाचन' ही एक देवी शक्ती आहे जी वाचाल, खरेच ही ओळ इथे

आर्थिक स्थानां आणि प्रतिष्ठा आहे

सुखाचा आनंद घेऊन आता आपण पुढील प्रश्नांकडे वळूया. यात आपण पाहणारे हे प्रश्न आहेत. आता आपण आपल्या जीवनाच्या या क्षेत्रातून काय घेऊ शकतो, म्हणजे आपल्या जीवनात काय घडू शकते, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू.

आता आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू.

आता आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू.

आता आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू.

आता आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू.

आता आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू. आपण आपल्या जीवनात काय घडू शकतो, हे आपण पाहू.

मारण्याची धमक भारतीय सेनादलांमध्ये आहे हे सिध्द झाले आहे. भूगोल, वातावरण आणि एकूण परिस्थिती, कितीही विषम आणि अडचणीची असली तरीही त्यावर मात करून शत्रुला नामोहरम करण्याची धडाडी कारगिलप्रसंगी दिसून आली आहे. सेनादलाच्या प्रखर आत्मबलाच्या पाठिशी ठामपणे उभे राहण्यात भारतीय जनतेचे मनोबलही कमी पडत नाही हे ही वेळोवेळी प्रत्ययाला आले आहे.

हातात शस्त्र आहे की नाही याची पर्वा न करता अतिरेकी पथकाला सामोरा जाणारा सुरक्षा अधिकारी जनार्दन यादव, अतिरेक्यांनी केलेल्या बेछूट गोळीबारात बळी पडलेली केंद्रीय राखीव सुरक्षा दलाची महिला जवान कमलेश कुमारी आणि अन्य पाच सुरक्षा रक्षक यांच्या बलिदानाची सज्जद परतफेड करणारी प्रतिघाती कारवाई करण्यास या सान्या सुरक्षा यंत्रणा आसुसल्या असतील यात शंका नाही. अशा मनःस्थितीत असलेल्या लष्कराला आणि देशातील जनतेलाही आता खंबीर इच्छाशक्तीचे दर्शन घडविणाऱ्या कृतीची प्रतिक्शा आहे.

दहशतवादविरूध्दची लढाई अमेरिका - अफगाणिस्तानात तालिबानच्या निमित्ताने सुरू झालीच आहे. भारतानेही आपला दृढनिर्धार सर्व सामर्थ्यासह सीमावर्ती क्षेत्रात जमिनीवर उतरवावा आणि दहशतवाद-विरोधी अग्निकुंडात पाकिस्तानी सर्पांची पिलावळ भस्मसात करण्याचे आपले इतिहासदत्त कर्तव्य पार पाडावे, हाच या जिवंत नाट्याचा शेवट भारतीय प्रेक्षागृहाला अपेक्षित आहे.

.... दुसरी घंटा झाली आहे, सेटवर अंतिम हात फिरला आहे, पडद्याची सूक्ष्म थरथर उत्कंठा शिगेला पोहचवतेय, बंद पडद्याआड लोवलेल्या उदबत्तीचा मंद शुभंकर सुगंध दरवळू लागला आहे. पडदा कधी उघडतो आणि नाट्याचा परम्पूच्च बिंदू कधी उलगडत जातो याचीच वाट आता भारतीय पहात आहेत.

ललित म. पवार
तृतीय वर्ष /इ

दहशतवादी लादेन

“मनाच्या श्लोकांसारखे वाचन करा”

दहशतवादी लादेन सवाईच झाला
महिमाच त्याचा नसे शब्द त्याला
तुझ्यासारखी नसे अन्य कोणी
लपोनी रहासी बिळासी म्हणुनी
घुसावे तयाने अमेरीकेसी
उडवून घावी अैसी की तैसी
बलशाली राष्ट्र नमती पुढे ती
अशी दुष्ट शक्ती त्याला मीळती
विमानातुनी आक्रमणही करावे
कधी तयांना पळवूनी न्यावे
निष्पाप लोकां छळावे, पिडावे
असे दृष्ट कृत्य फक्त त्याने करावे
बुशाशीच नीद्रा उडवावी त्याने
विसरूनी मित्रा शत्रू व्हावेच त्याने
नंगा करूनी मार घावा तयाला
असा कोणी वीर तो आम्हाला मिळावा
पहावे परी नीच लादेन त्याला
थुकावे तयावरही असे लाज ज्याला
स्मरूनी भरतभूस मारावे त्यासी
असा पुत्र मिळावा भूमाता
मुशर्रफानेच लालूच घावी
जिहादाची भिती तयाला नसावी
बुशानेच पाठीवरी हात न्यावा
थोडाच स्तुतीमार त्याने करावा
तालीबानसाठी झगडावे त्याने
युध्दास तोंडही फोडावे त्याने
मैत्री करावी पाकशीही तयाने
खंजीर पाठीत घुसवावा त्याने

- अनामिका

काय करावे समजेना

प्रेमातल्या त्या गोष्टींना काय करावे समजेना
गुपित प्रितिचे उमजेना

का ती मागे वळून पहाते
काय आहे तीचे माझे नाते
सुंदर तिच्या नयनांना काय करावे समजेना
गुपित प्रितिचे उमजेना

आज का ती चोरून पहाते
बघून मला का हळूच हसते

गुलाबी तिच्या ओठांचे
गुपित उमजेना
काय करावे समजेना

आज माझ्या समोर ती आली
माझं तुझ्यावर प्रेम म्हणाली
स्वप्न मोडणाऱ्या त्या आईला
काय करावे समजेना

- मनिष म. दरणे /टी.वाय.बी.कॉम

संविन सं. सांगण

इति शिक्षा जस्त विवस विनासायास समुद्रतळार री शकते. आहेत. अणुशैक्लीवर चालणारी पाणबुडी साध्या पाण-कजन क्षेपणास्त्रे व पाणबुड्याही तयार करण्यात आल्या आहेत. अणुस्त्रख म्हाज्जे केवळ अणुब्रॉन्ख नव्हे. अणुब्रॉन्ख पाणमूठभर री रीट्टकडे अणुस्त्रख आहेत. ती त्यांना वरदानच ठरली वरील उदाहरणावरून असे दिसून येते की ज्या अणुस्त्रे आहेत ती इतर रीट्टांवरून बनवता नसतात. राजा शर शैक्यास सीपीएकर होते. यावरून ज्या रीट्टांकरे पाहिले जाते ते ही त्यामळे वजरीचे आहे असलेल्या खेळक्रीडाला एकाचा जरी, वजीर' हे पाहिले जाते तर पीसिपेयविके चालते. उदाहरणामाठी, बुद्धिबळ, हा खेळ खेळ्या. या आक्रमणाची भीती नसते त्यामळे सैन्यबळ जास्त नसते ती त्याला पाहता रती म्हणते आहे. अणुस्त्रख रीट्टांना परीक्षेची सैन्य पीटार चालते. लष्कराचा खर्च अमाप म्हणजे दिसून येईल. युद्धमधीतीतल्या जाणाकारांचे असे म्हणणे आहे रीट्टांनी आपल्या अणुस्त्रखसोळात उभारीत वाट केली. कण्ठ्यासाठी केली नाही. उलटपक्षी जगातील अणुस्त्रख केंद्रल्याही देशात अणुस्त्राचा वापर दिसून येत नाही. लोकावरून असे लक्षात येईल की, 'त्या' घटनेत त्या अशी विवराक शक्ती मानवाकडे आहे. परंतु गतकाळात त्या जोरार पूर्ण ७० वेळा पुढवी बेविराण हा एक शक्ती निर्माण झाली. आज ज्या मूठभर देशाकडे अणुस्त्रख आहे अणुस्त्रख क्षमता निर्माण केली आणि जगभर एक चढाओढा माणसाने नको हे शक्य नाही. अमेरिकेपाठोपाठ इतरांनी असेच बेविराण केले. विज्ञानाने दिलेली अमाप शक्ती दोन विवसानंतर अमेरिकेने दुसरे जपानी शक्ती कायमचा अधार...

शहरांभोवती काळी छाया धरून उभारिलेला. त्यानंतर ते वात्याबरोबर वर खेचले गेले. काही क्षणात एक मोठा हा फोफावल्या. पाण्याची वाफ झाली, रक्त मांसाने गळून पाणीकळीच्या दिशेने वारे वाहू लागल्याने अग्नी आणखी घट्टेन उठले. आकाशात स्फोटासुद्धे निम्णा झालेला की अनेकांना बहिरंघण आले. अवघ्या दोन मिनिटात हा घडणारा आले नाही. स्फोटाचा आवाज इतका प्रचंड होता

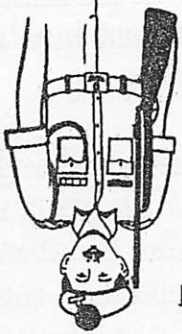
आकाशात उगवला. ती ज्यांनी पाहिलेला त्यांना नंतर काहीच जगातील पाहिलेला अणुब्रॉन्ख फुटला. एक छोटा जग जपानीपासून वर १५० फुटावरच त्याचा स्फोट झाला. बाहेर पडले. तीन मिनिटांनी ते जपानीवर पडणार होते. परंतु आले. विमानातून प्रशांतता लटकलेले एक अवस्त्र खंड टिक १ वाजून २४ मिनिटांनी विमानानाचे दरवाजे उघडण्यात आले. विमानातील सहवृषपांकडे असे लिहून ठेवले आहे कि - पुसली गेली. हिरोशिमावर अणुब्रॉन्ख टाकायला गेलेल्या नागासाकी ही ही दोन शहरे जगाच्या नकाशावरून कायमची कण्ठ्यासाठी त्याचा वापर केला शोचनी हिरोशिमा व अमेरिकेने निर्माण केले. जपानी भस्मसात करणारे माणकेलीत. 'लिलब्रॉव', 'आणि, 'फुटून' हे दोन राक्षस अमेरिकेने या शक्तीचा उपयोग करून नवीन, अस्त्र' तयार अणुशैक्ली. म्हायुद्धेध्याच्या काळात जगत असलेल्या विज्ञानाने मानवाला लढण्याची नवीन शक्ती दिली ती म्हणजे त्या देशात दुसऱ्या म्हायुद्धेध्यानंतर हाहाकार माजविला होता. ते शहरेच्या शहरे पुढवीतलावरून नष्ट करू शकते. ४० लोकांनी न दिसणारा परंतु त्यात विवराक शक्ती किती ? कक शकणान्या अस्त्राचे ते नाव आहे. एवढासा ती अणु तयार झालेला साधा शब्द परंतु लाखांचे आर्थिक उद्देखस्त अणुस्त्र, अणु + अस्त्र या दोन शब्दांनी जोडून घालले. बहूधा तीच शैक्य असले.

अस्त्राच्या प्रवासात विज्ञानाने एका नव्या अस्त्राला जन्माला, सुखवातीला शोचट' हा असली. स्वसुरिक्षेसाठी सुक झालेल्या शस्त्र-अस्त्राची सहायक शक्ती सुद्धेधा वाढली. प्रत्येक माणुसासाठीच होत असे. विज्ञानाच्या प्राणीबरोबरच या हत्याराला अस्त्र असे म्हणत. दोहोचा उपयोग शरिता म्हणत. (उदा. तलवार, गाढा) तर फुकेन माणुयाच्या झाले. पूर्वी हातात धरून लढणाऱ्या हत्याराला शस्त्र असे सुकतीच्या बदलाप्रमाणेच या हत्यारात सुद्धेधा अनेक बदल सुद्धेधतसेसाठी मानवाने हत्यारांना जन्म दिले. मानवी शस्त्रांसाठी सुद्धेधा मानवाने म्हणून दिले आहे. स्वतःच्या लक्षात येईल की, अन्न आणि पाणी यांच्याइतकेच इतिहासावर जर एक दुष्टीक्षेप टाकला, तर आपल्या असे इनादी काळापारसूनच्या मानवी सुकतीच्या

अणुस्त्रा गाणे म्हणजे म्हणजे

विमर्क नकोस या युद्धला
 हेव्ही विव्या अममन मटला
 कलेवर पाहता धावत आले
 कीर माला, सावध झाले

विमर्क नकोस या युद्धला
 पाहता विव्या पराक्रमला
 अवधीत येथे यमराज झाला
 लंछणीत शब्द न उरले
 सुधैरेज ही फिके पडले

विमर्क नकोस या युद्धला
 हिंदुस्थानी ज्वलत ठरला
 स्वतंत्रताचा, राष्ट्रभक्तीचा
 उदला प्रश्न, त्या ज्या वेळी

विमर्क नकोस या युद्धला
 पुढले हिमना, धारिणी आला

विमर्क नकोस या युद्धला

“शाकी गुप्तच्या वशमध्य आहे”

प्रकारे उपयुक्त आणण्याची गरज आहे. कारण -
 प्रश्नाला उत्तर आहे, “हीय”, “हीय”, “कवत त्याला ओळखून योग्य
 की खरेच आपल्यामध्ये एवढे सामर्थ्य आहे का ? तर हा
 करू शकतो. या सामर्थ्याच्या गोष्टी ऐकून कोणाला ही वाटेल
 समज्यात जास्त प्रमाणात असलेल्या गरीबीला आपण हँ
 आपण राष्ट्रिय एकतागता अजून दमदम करू शकतो तर
 सामर्थ्य आहे कि असफल गोष्टी सफल होऊ शकतात, जर
 एकामतेच्या सामर्थ्यापुढे हे ही निश्चल ठरेल. एकतर तसे एवढे
 टाकू नये आणि समजा जर कोणी असले बंधन टाकले तर
 शकतो. त्यावर कोणी व कोणत्याही प्रकारचे कसेही बंधन
 कोणत्याही धर्मातला व्यक्ती कोणताही दुसरा धर्म स्वीकारू
 भारताच्या गंतव्हातून अशी काही सोय केली पाहिजे ज्यांनी
 लक्षात आले आहे काय ? राष्ट्रिय एकतागता नसल्यांनी
 बरदल ऐकले आहे. पण ही लढाई कशांमळू होई हे कोणाच्या
 भारतात आपण बरेचदा हिंदू-मुस्लिम लढाई
 हे निश्चलपणे व कठोर निरीक्षणाला ठेवायला हवे.
 कनकच माझ्या अंगावर काटे येतात. त्यामुळे कलेवर व शाला
 बुद्ध लागली तर पुढे या देशाची काय स्थिती होईल हे विचार

काटे कचेरीत तर सवतरी जास्त भवताचारा
 आपल्याला बघायला मिळते. जर कोणी निरपराध गरीब
 कोणत्या तरी शीठ्या पत्ण्या पडला तर मग काही
 बघायलाच नको. शीठ वकीलाकडे वृक्ष दाबू दाबून केस
 निवतली आणि गरीब फसतो. या काही वकीलामुळे राष्ट्रीय
 एकतागता नाहीशी होत चालली आहे. विद्यार्थी कलेवर मध्ये
 शिक्षायला जातात. पण आज दहशतवादांनी मुलानाही
 सोडले नाही. विविध प्रकारचे हॅज मुलानाही देतात व त्यांना
 त्याची सवय लावतात. जर मुल आतापर्यंतच अशी नशीत

कीडा मारण्याला हवा
 एकामतेच्या पन्हासूयाने कणव्यासाशी हा भवताचारा नावाचा
 आहे. त्यामुळे राष्ट्रीय एकतागता नाहीशी झाली आहे. ही
 त्यामुळे लोकांच्या व नेत्यांच्या मध्ये अंतर निर्माण झाले
 रावकल्याचा खळ आता लोकांच्या लक्षात आला आहे व
 गेले. तर पुन्हा या देशाला गर्जामी मध्ये राहणे लागेल. या
 पण त्यांना हे माहित नाही की एकदा जर का हे राष्ट्र विकले
 क्षयासाठी आपल्या राष्ट्राला विकण्याला तयार झाले आहे.
 दहशतवादी होत चालले आहे. हे राज्यकर्ते शोड्या
 आज राष्ट्रिय हित करणारे सर्व राज्यकर्ते हे भवताचारा व
 आजच जागे फार स्वार्थी होत चालले आहे ?
 आपण सहेबपणे मात करू शकतो.

सामाजिक आपत्ती व परकीय आक्रमण अशा अतिभयान
 सामर्थ्यामुळेच हे घडू शकते. त्यामुळेच सामाजिक संकट,
 मी भारतीय एकवृत्तीने शरीर पुढे न पडला. एकवृत्तीच्या
 आपल्या देशावर परकीय आक्रमण आले तेव्हा तेव्हा आम्ही
 लागले. स्वातंत्र्यांतर काळातही काय घडले ? जेव्हा जेव्हा
 अशा या एकतेपुढेच बलाढ्य परकीय सत्ता नमते त्यावे
 झाला होता आणि ते दृश्य होते ते आपला देश स्वतंत्र करणे.
 देशावरपर्यंत गांजतपुढेच सारा भारत एकच दृष्ट्याने प्रेरित
 त्यावेळी हिमालयापासून कन्याकुमारीपुढे आणि
 एकामतेचा.

“आम्ही सारे भारतीय आहोत” अशी
 प्रतिज्ञा आम्ही विद्यार्थी रोज घेत असतो. ही प्रतिज्ञा आमच्या
 पाठ्यपुस्तकातही सूचवतीस छापलेली आहे पण आज
 प्रत्यक्ष विश्व काय हिंसे ? अलीकडे आम्हांला आमच्या
 इतिहासाचा विमर पडला आहे असे वाटते. “आम्ही सारे
 भारतीय आहोत” या भावनेने निर्माण झालेल्या संघ
 भारत स्वतंत्र करणारा यश लाभले. यसाठीच लोकमान्य
 टिळक, महात्मा गांधी या नेत्यांनीही आग्रह धरला तो राष्ट्रीय
 एकामतेचा.

राष्ट्रीय एकतागता हेव्ही राष्ट्रिय सामर्थ्य

पुत्रवत। गानाटाची माजा कमी करून, निरव शारत।
शुभामाठी शी प्रभावपूर्ण असे, अनेक व्याख्यात असे
अर्थही हे व आता वृद्ध मानवला मोकळपणाचे श्राव
या सवारी परंपरेचे उपाय म्हणजे 'वैद्यारोप' हा
वाळवटवार करू शकतो, आण ?

बैचन, बीधर झाले आण समझा अस झाले तर या तप
हे ! हे ! कल्पनाच करत नाही ! मन आदी
आहे.

वृद्धि-प्रदेषण, ही आज एके मोठी ज्वलत समस्या ठरली।
बनेल ही खरी वाटा लागली आहे. हेवा, पणाली यांबरोबर
ही, सत्यशासन, वसुंधरा प्रदेषणामुळे एके उबाळ वाळवट
पयविरण - शास्त्रशास्त्री वरीललेल भविष्य की, एके दिवस
वैरण मरुभूमि बनेल. मग या भूतलकावर उलेल फक्त सहा
सुननेचा अवधीषही राहणार नाही. पुन्हा ही वसुंधरा म्हणजे
जमीनीची सुपीकता कमी होत चालली आहे. त्यामुळे
कोटी अतिवृष्टी तर कठोरी दुष्काळ यामुळे पीक,
वृक्षतोडीमुळे बाष्पीभवन नाही तर पाऊस नाही.
पयविरणाचा समतोल हासळत चालला आहे.
थडी असे बदल होऊ लागले आहेत.
दिवसचे तापमान अतिउष्ण गमन तर रात्री
वाटे. आज ऋतूमान बदलत चालले आहेत.
व शूलित सर्वावृष्टी नष्ट होईल अशी भीती
किण एक दिवशी मरुळ थंड पृथ्वीवर येतील
चालू राहिले तर सूर्याचे अन्तःकेंद्रातील
उपअणुसमूह उच्च प्रमाण वाढत आहे. हे असंच
आज प्रदेषणामुळे काढून-

केलेला अमोल वारसा नष्ट होत चालला आहे.
अनेक गोष्टीच्या नावाखाली, हा आपल्या पूर्वजांनी जतन
झमरती बांधणीसाठी, जागेचढाई अभावी अशा अनेक
चालय ! आज सूर्य जगाले नष्ट होतारहेत. रस्ते, धरे,
नाही आहे ! सतत मानला टोचणी लागत होती की, हे काय
ज्यांतल्याचे संगोपन केले, त्याचीच त्याला आज पर्वा राहिली
ज्या निरुत्था साहित्यात, कृशीत ती वाढला, खळला,
खरच ! किती कतल झालाय हा मानवपणी !
सादर करीत होते.

- तर किती अमोल आहेत ही गोष्ट हे माध्यम रूपाने
मंडळीनी मूर्चा काढलेला, झाडांचा, झाडे वाचवा, झाडे
गर्दीन पुढे सरसावली. पहाते तर काय... वृक्ष प्रेमी
सुन झाले. काय आहे हा अघटीत प्रकार म्हणून पहायला
आत किंकाळी माझ्या कानी आली आण हाकच आदी
'शा'वा ! थांबा ! हे सारे !' अशी एके

आश्रयाने आपली धरकले उभारतात. हे वार सवे काही नसत,
व्याययानंतर मन सुखद होऊन जाते. हे वार पक्षी वृक्षांच्या
सर्वांचा उपयोग होतो. अमृतमय असे नारळपणाली
म्हणतात. कारण त्यांच्या श्राव्यापासून ते खोडपयवट
परीपकार शिकवतात. नाळाच्या वृक्षांना तर, कल्पवृक्ष
दिसूनचाला जाय, फळे-फुले, अशीषी पाने देऊन झाले
सागराकडे न मानवला मिळतात. स्वतः उन्हात राहून
सा रा आहे. मोठी, रत्न, शिंपले अशा अनमोल गोष्टी या
सहितेचा, अतीतयाचा संदेश मिळतो. मी उ हे जे जीवनाचे
संदेश आपल्या कर्तव्य देत असते. सागराच्या आचरणाने
आण आसमंत समुद्रदेख कणाली सीता ही दागवचा अमोल
वृक्ष कोडी शिकवून जाते. कड्याकपत्याने धावत जाणाली
अथाना - मनाची खोली - आकाशाची विचाराताला खर
हिमालयाची भवता व उत्पत्ता, सागराची

असंशकल ?
शुभाने निरुत्थासारा महेन गेऊ अत्य कोण
शूलक अपयशाने खचून जाणाऱ्या माणसांना
ती निरुत्था आपली सर्वना सीडत नाही. अशा वेळी
किराला वाढले, वजीव अशा नाना आपली आल्या
मूलांचे स्थलांतर करतात, पुन्हा ऊर्ध्ववदलना की मणी
नाही. टोचणी थडी असले झाली की, पक्षी हवा
अथशक्ती होतो. तरीपण तो आपला प्रयत्न सीडत
श्रीधर जाऊ विणारा कोळी अनेकदा
सवाकडेन माणूस काही ना काही शिकत असतो.
पण-पक्षी हेही निरुत्थाचे घटक आहेत. या
खरी जीवन-प्रणाली शिकवली.

गवसले. तीव त्यांचा गेऊ आहे, ज्याने त्यांना पावलेपावले
आपल्या आजी-आजीबांना तर निरुत्था कृशीतच हे सर्व
आज शालत मृत्युशिक्षणाची सुकवात झाली आहे. पण
सर्वाना कर्तव्या, जिन्हळा, आपुलकी शिकवली ती मुले.
या वसुंधरेच्या कवितेला ज्या गेऊच्या छंदेन वाढून आपणाली
पक्ष्यांच्या किंबलिताटात्या अशा विविध रूपानी. मरुलेल्या
गेऊच्या या हितचरणाच्या मखमली गालियाच्या, पण
कोटी गेल्या त्या कल्पमय कल्पना ? फुलेल्या

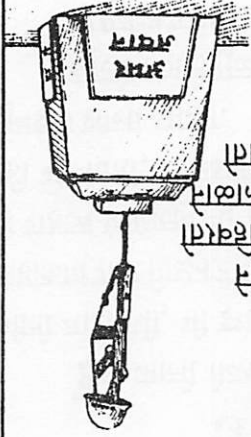
लोकाना जागरूकते जात आहे.
सजरा होत आहे. सामाजिक बनीकरण प्रकल्पामाकडे
निमण होत आहेत. आज जागतिक पातळीवर 'पृथ्वी-दिव'
घेतली आहे. अनेक राखीव अभयारण्ये पृथ्वी-पक्ष्यांसाठी
सेवाभावी स्थानी, शासनांनी, वृक्षसंरक्षणे महत्त्व जागृत आज
वृक्षांचे हे अनन्यसाधारण महत्त्व जागृत आज
पसरवण्याचे कार्य हे वृक्ष करतारत, म्हणूनच की काय

परिचय - काळी शेर

त्या मातीला स्मरावे
 मुलांना पित्याचे छत्र घ्यावे
 तरच माती पावन होईल
 जवानाची स्मृती कायम राहिल.

न कळत्या वयात
 वडिलांच्या पार्श्विवावर
 अत्यसंस्कार करावा
 जवानाची मुले
 धृष्ट प्रक्षेपणातून
 आपणही गहिबरीतून
 तरी काही काळातून
 पूर्वपदावर येतो
 काळाच्या आघातात
 विस्मयकरी जातो
 विश्वे जवानांनी
 रक्षक सांडले

छात्री

पथविपरण संरक्षण ही काळाची गरज आहे !!!
 आम्हां सर्व प्राणीमात्रांना पथविपरण हवे आहे. आकाशक्षेपासाठी
 खरच ! जीवन हे खऱ्या अर्थाने जगण्यासाठी गुंतले

लागावे.
 वर्षाकरूनच्या आगमनातून मन सुखोवते. जीवनात चेतन्य वाटू
 होतो. बराचर्ससुट्टी मोडून, हरवून जातो. तिच्या
 चैतन्याची सनद पसरते. सर्जन शीलतेचा सहारावर विजय
 धारीचा आनंद मूर्द्गांध्याच्या रूपाने सर्वत्र दवरळतो.
 धारीचे पणो घटघटा पिते व आनंदाने पुलकित होते.
 आकाशातून धरतीवर अमृत विडू बरसू लागतात. रूपातून
 करतात. वारा बंधूदणू वाहू लागतो आणि शोवटी
 शाखाची नौबतीच्या तालावर मीर आपले गायन व नर्तन सुरू
 करवरीशीच्या वर्षाच्या आगमनाची देवाही फिरवतात.
 आकाशातून आकाशातून आकाशातून आकाशातून कृष्णमेघ
 सहा करूंचे सहा सोहळे येथे भाव करावे

या जन्मावर, या जगण्यावर शतदा प्रेम करावे
 बरसा !!! जगाव नाही कवी म्हणत की,
 की वंजन वंजन किती वंजन या निस्माकडून हा अनमोल
 अमृताने खडबडीत बरा करतो. शोवटी माणसातून प्रेम पडतो
 मदतीबाचून मानवाला जीव जगताच येणार नाही. स्वतःच्या
 देती. या विचलन मित्राच्या अशा पदोपदी होणाऱ्या
 देती. वस्त्रासाठी कापूस देतो. अन्न शिजवण्यासाठी सरपण
 पाण्याचा शिडकाव करतो. निवारा उभारण्यासाठी लाकडे
 भागलेल्यांना सावली देतो. उन्हाचा आस झाला. तर धूड
 फुलांनी त्याचे श्राव कलात जीवन उन्हासित करतो. थकल्या-
 मधुर वायू-लहरींनी त्याचा श्रमपरीहर करतो. सर्गांधित

त्याची गोड फळ देऊन भूक भागवितो. तहान शमवितो. मर
 या निस्माचे मानवावर केवढे उपकार आहेत तो
 जालात काय हा वेडेपणा मानवाचा !

सुट्टीत काठेरी निस्माच्या ठिकाणी जायचे वेत आखले
 मळे नित्य बहरले !!!
 धरी वा दारी वासल्याचे,
 विश्व सुखोविण यज्ञ न सभय !
 अवनी गमती अर्थभूत अधिभवं
 म्हणूनच की, कवचिद्वि शोभाता शोळक म्हणतात,
 शहालील निराशय जीवनाकडे येण्याची ओढ लागत नाही,
 आपणाला देतात. सुट्टीत आजोळी गेल्यावर पुन्हा
 'अमृतधर भरल गेड्या दारी' हा सुदेश बा. म. बोरका
 कायचा अनेक सुट्टीकडे पुन्हा वळून निस्माकडे फिरायचे.
 सुट्टी कुडी असतेच. एकूणकडे निस्माचा नाश, उपहास
 छोट्याशा परकलनातील सामानाच्या दाटी-दाटीत एखाद-
 मानवी मन हे किती निरळ आहे. हे सर्व अस्मनही
 होती येण्यात आले आहे हे सामाजिक प्रबोधनामुळेच !
 सोडण्यात येत आहे. पण आता 'गंगा-यष्टिकरणाचे' काम
 इतिहास आहे, तिच्या पाण्यात कररखान्यातील दूषित पाणी
 आज 'गंगा' नदी जिना प्राचीन-अर्वाचीन

आज 'गंगा' नदी जिना प्राचीन-अर्वाचीन
 लोलाबरीवर तहसळणार नाही का ?
 पारंपरिक पीपीनी नटलेली आहे. ती या पथविपरणाच्या
 कोल ? भारतीय संस्कृती जी आज विविध कलांनी, गीतांनी,
 स्वतःला हरवून बसेल. मग प्रातिपद्यावर वाटचाल कोण
 पुढची मिठी तर तप अशा वाळवंटावर बावळून जाईल,
 या अशा थकाथकाच्या जीवनातही तो कोडे गेला मग ?
 शिष्याचा उदाल दृष्टिकोन जो जीवन जगायला शिकवतो
 मग, सुजाण नागरिक कसे बनवणार आपण ? जीवना-
 ती नवीन पिढीच्या मनात कशी रुजवणार आपण ? त्यांना
 अर्वा करणा होतील ? ही मूर्ख जी निस्मा स्वतःहून शिकवतो
 मिणू केले. मग जर हे विचलन मित्रच नसतील तर पुन्हा-
 आहे प्रथमतः देवाने मानवाच्या माथील हे प्राचीन वंशव
 मानले आहे. प्रत्येक धार्मिक सोहळ्यात त्यांना मानाचे स्थान
 वचन आदी सोष्ट आहे. वंश ज्ञाना भारतीय संस्कृतीत देव
 वंशवत्त्वाची आम्हां सोष्टी वनचर' हे एकामागमांचे
 केले. त्यातूनच उपनिषद, श्रुती, स्मृती यांचा जन्म झाला.

निस्मा हा माणसाचा विचलन सोबती आहे. निस्माच्या
 पुतान काळपारसन आहे. आदी अनादिकाळपासूनच
 निस्मा आणि मानव यांच्यातील स्नेहबंध फार
 निळानी नसतो.
 तर माणसाला काहीतरी भय, दिव्य करावे अशी प्रेरणाच

- विनायक ३, हनुमकर

इंध आलो तेका किती उरं वाटलं होतं. मीही वाटाघाटीची, मी इंधे कसा टिकून राहणं... हे महाकाय शहर पिळगे टाकून राहणं... पण आता... हे शहरच पचवलय मी ! गावाकडून पावले आले की म्हणतात, ओळखूच येत नाहीस... आम्ही मुंबईचा झाला आहेस. झालोच आहे मुळा ! या मुंबईनं मला जीव लावलाय... या निराकार भासाणाच्या शहरानंच केलीत माझी स्वप्न साकार. म्हणूनच इंधलं साळं आता मला आपलं वाटतं.

मुंबई

- मनिष म. टॉ/टी.वाय.बी.कॉम.

हेवा नंतर झुकते मस्तक ज्या ठिकाणी नाही लागणार मात्र माझी मला आई या आणि पुन्हा मिळेल सां काही

नाही लागणार मात्र माझी मला आई या आणि पुन्हा मिळेल सां काही तशी आईची मया नाही तोलणार कोणी

आंबळीत मावत नाही जसे सागराचे पणी आईची ममता तोलत का म कोणी ? आकाशातील तारे मोजेल का म कोणी

आई

आपल्यालाच धोका उद्भवतो. मुंबई एक महत्त्वाचे शहर आहे. यामुळे आपण मुंबईला या पयविरणाच्या धोक्यापासून वाचवले पाहिजे. आपण पयविरणावर अधिक लक्ष दिले पाहिजे. वंक्षारीपण, नविन कमी प्रदूषित येते याचा वापर करून प्रदूषण कमी केले पाहिजे. सध्याच्या परिस्थितीनुसार मुंबईला पयविरणाची गरज आहे व ती गरज आपण पूर्ण करण्याचा प्रयत्न केलाच पाहिजे.

कमी पडती. यामुळे पिके कमी प्रमाणात निघतात. यामुळे जंगलतोड होत आहे. यामुळे जमिनीची धूप होते. पाऊस आपण या संकटाला निमंत्रण देत आहोत. प्रत्येक ठिकाणी महाभयंकर संकटाला निमंत्रण देणे. तरीही कळत नकळत पण पयविरणाचा समतोल विघडवणे म्हणजे एका म्हणजे आपल्यावर परिणाम.

अनेक कारणांनी होणारे ध्वनीचे आवाज यामुळे वायू प्रदूषण, हवा प्रदूषण व ध्वनीप्रदूषण निर्माण होते. या सर्व कारणांवर परिणाम होतो. पयविरणावर होणारा परिणाम तसेच काही कारणांनुसार घातक द्रव पदार्थ सोडले जाणे अनेक कारणांनुसार विषारी वायू सोडले जाणे

कारखानदारी व मध्यवस्ती वाढत आहे. ज्याप्रमाणे नाण्याला दोन बाजू असतात त्याप्रमाणे कारखानदारीही दोन बाजू असतात. एका बाजूने कारखानदारी रोजगार पुरवते तर दुसऱ्या बाजूने प्रदूषणास परिणामकारक असे घटक तयार करते. यामुळे पयविरणाला अत्यावश्यक गरज आहे. हे सर्व मर्यादीत आहे. हे सर्व घटक समतोल प्रमाणात आहेत. पण याला प्रदूषणामुळे तडा जात आहे.

मुंबई म्हणजे एक वारूळच. ज्याप्रमाणे वारूळ संपूर्णपणे मुंबयानी भरलेले असते व त्यातील प्रत्येक मूणी ही कामात गुंतलेली असते, त्याचप्रमाणे मुंबईसुद्धा माणसांनी गरबजलेली असते व प्रत्येक मुंबईकर हा आपल्या कामात गुंतलेला असतो. मुंबई हे औद्योगिक शहर आहे, तसेच फार मोठी बाजारपेठ असलेले शहर आहे. यामुळे येथे कारखानदारी व मध्यवस्ती वाढत आहे.

पयविरणाची मुंबईला गरज

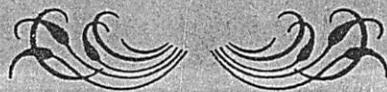

ગુજરાતી વિભાગ

અનુક્રમણિકા

૧) ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળ	૬૦
૨) વાત કરવી છે	૬૦
૩) રસ્તો	૬૦
૪) આંતકવાદના નાશ માટે ત્રીજુ વિશ્વયુદ્ધ થવું જોઈએ ?	૬૧
૫) જીવન જીવવાની કળા	૬૨
૬) શિક્ષણનું ખાનગીકરણ થાય તો શું ?	૬૩
૭) કૉલેજજીવન મજા કે સજા ?	૬૪
૮) ગુરુનિષ્ઠા	૬૫
૯) મૂલ્યાંકન	૬૫
૧૦) વળાંક	૬૬
૧૧) પ્રેમ - ઝેર	૬૬
૧૨) ને વિચારમાં તમે	૬૬
૧૩) સહિષ્ણુતા	૬૭
૧૪) સીમાભેદ	૬૭
૧૫) દોષી	૬૭
૧૬) સ્વયંભૂ	૬૮
૧૭) જીવન	૬૮
૧૮) વંચિત છું હુ એ	૬૮
૧૯) શાયરી	૬૮

ને જાતાત
ને જાતાત
સર્વામુલે વાસ્
ને. યા સર્વાંચા
મારા પરિણામ
ગણજે એકા
ત નકલ્લતપણ
એક ઠિકાણી
હા પાઠસ
તા. યામુલે
મને આપણ
વલે પાહિજે.
વૃક્ષારોપણ,
જનકમી કેલે
માની ગરજ
મા પાહિજે.

શ્રી કામ.

આતંકવાદના નાશ માટે ત્રીજું વિશ્વયુદ્ધ થવું જોઈશે ?

આતંકવાદ જ્યારથી અમેરિકા ઉપર હમલા થયા છે. ત્યારથી આ શબ્દનું વજન ઘણું વધી ગયું છે. પણ હકીકતમાં આતંકવાદ ઘણો જુનો છે. પાકિસ્તાન આજે વર્ષોથી કાશ્મીર

તથા ભારતના અન્ય રાજ્યોમાં આતંકવાદ ચલાવે જ છે. ને, ઈઝરાયલ પેલેસ્ટીનમાં તો ઈરાક ઈરાનમાં તથા નેપાલમાં માઓવાદીઓ જે ચલાવે છે તે પણ આમ જોવા જઈએ તો આતંકવાદ જ છે ને ?

પણ આતંકવાદની વ્યાખ્યા દરેક દેશ જુદી જુદી કરે છે. કોઈ તેને સ્વતંત્રની લડાઈ ગણે છે તો કોઈ પોતાનો હક, એ કાંઈપણ હોય આતંકવાદથી નુકસાન તો સામાન્ય નાગરિકનું જ થાય છે. આતંકવાદીઓ હંમેશા સામાન્ય તથા નિર્દોષ માણસોને જ નિશાન બનાવે છે એટલે આતંકવાદ ને તો આખા વિશ્વમાંથી નાબુદ કરવું જ જોઈએ અને તેના માટે ભલેને વિશ્વયુદ્ધ જેવી સંભાવના ઉભી થાય તો આખા વિશ્વે 'નાસા' જેવી મધ્યસ્થ સંસ્થા દ્વારા એક થઈને આતંકવાદને દબાવી દેવું જોઈએ. પણ આમાં બધા દુનિયાના દેશોએ સમજી લેવું જોઈએ કે આતંકવાદના ભોરીંગ નાગને દાબી દેવા માટે પોતાના સ્વાર્થને વચ્ચે આવવા દેવું જોઈએ નહીં, દાખલા તરીકે, આપણે અત્યારની જે પરિસ્થિતિ છે તેનો અંદાજ લઈએ કે પાકિસ્તાન આજે અમેરિકાના દબાણમાં આવીને અફઘાનીસ્તાનના તાલીબાનોની સાથે લડાઈ કરવામાં અમેરિકાને સાથ આપવા તૈયાર થયો છે. પણ આજ પાકિસ્તાન ગઈકાલ સુધી. તાલીબાનોનો કટ્ટર સમર્થક હતો. દુનિયાના કોઈ દેશે તાલીબાનને માન્યતા આપી નહોતી ફક્ત પાકિસ્તાન અને અરબ આ બે દેશોએ તાલીબાન સરકારને માન્યતા આપી હતી કારણ કે તાલીબાનને

ઉભુ કરવાનો શ્રેય તો પાકિસ્તાનને જ જાય છે તા--- નને બધી સહાયતા પાકિસ્તાનને જ પૂરી પાડતો હતો અને સામે અમુક દેશો સામે આતંકવાદ ફેલાવતો હતો. આમા અમેરિકા જે હાલ દુનિયાનો જમાદાર થઈને ફરે છે એ પણ તો હાથીના દાંત દેખાડવાના તથા ચાવવાના જુદાની જેમ તાલીબાનોના જન્મ માટે જવાબદાર છે. જ્યારે અમેરિકાની બરોબરી કરવા રશિયા સમર્થ હતું ત્યારે તેને અફઘાનમાંથી હટાટવા અમેરિકાએ જ ઓસામા જેવા આતંકવાદીને દૂધ પાઈને મોટો કર્યો હતો પણ અમેરિકા એ જ ભુલી ગયું કે સાપ ને કેટલું પણ દુધ પીવડાવો તે તેનો જન્મજાત સ્વભાવ કાઈ ભુલે નહી અને તેનો કડવો અનુભવ ૧૧ મી સપ્ટેમ્બરના અમેરિકાને પણ થઈ ગયો છે અને એટલે જ આતંકવાદનો નાશ કરવાનો વિચાર યૂ.એસ.એ. જેવા જમાદારને આવ્યો છે જે ઘણી સારી વાત છે. કે મોડે મોડે પણ જ્યારે પોતાના પગ તળે રેલો આવ્યો ત્યારે તે હવે વિશ્વમાંથી આતંકવાદ દૂર કરવા તૈયાર થયો છે. તો વિશ્વના દરેક આતંકવાદથી પ્રભાવી દેશોએ આનો લાભ લઈને એક થઈને આતંકવાદના નાશ માટે જરૂર પડે તો નાનકડું વિશ્વયુદ્ધ કરી લેવું જોઈએ. જેનાથી વિશ્વમાંથી આતંકવાદને નાબુદ કરી શકાય પણ આમાં દરેક દેશે સાચા મનથી કોઈ પણ આડબંર રાખ્યા વિના સાથ આપવો જોઈએ જે રાજકારણમાં લગભગ અસંભવ લાગે છે છતા હવે શરૂઆત થઈ છે તો એનો અંત પણ જરૂર આવશે એની ભાવના આપણે કરીને પછી ભલે તેમા નાનું વિશ્વયુદ્ધ થાય પણ આતંકવાદને તો વિશ્વમાંથી નાબુદ કરવું જ જોઈએ.

જતીન કે. ગાલા
(એફ.વાય.જે.સી.)

જીવન જીવવાની કળા

જીવન... જીવન એક સંગ્રામ છે; જીવન એક યજ્ઞ છે; જીવન એક સાગર છે. જાનમો વિના સંગ્રામ હોઈ શકે નહીં. જીવાળાઓ વિના યજ્ઞ હોઈ શકે નહીં. તોફાન વિના સાગર હોઈ શકે નહીં અને આ બધાને હસ્તે મુખે આવકારનાર વ્યક્તિજી જીવનનો સાચો અર્થ સમજી શકે છે.

માના ગર્ભમાં બાળક જ્યારે રહેલું હોય છે. ત્યારે તે બહારની દુનિયા જોવા તત્પર હોય છે. તેને નવું જીવન જોઈતું હોય છે. અને થોડા સમય પશ્યાત તેને જીવન મળી પાગ જાય છે. પરંતુ તે જાણતો નથી કે જેટલું જીવન મેળવવું સહેલું છે. તેટલું જીવનજીવવું અઘરું છે.

આ દુનિયામાં જેટલાપણ સજીવ પ્રાણીઓ છે. તે દરેક પોત પોતાનું જીવન જીવે છે અને આપણે પાણ તેમને જીવીતજી માનીએ છીએ પરંતુ તે જીવન સાચા અર્થમાં જીવન છે? જીવન કહેવાને લાયક છે? શું દિવસ શરૂ થયો અને રાત પડી તેજ જીવન છે? આજે પાણ આપણે લોકોના મોઢે થી સાંભળતા હોઈએ છીએ કે જીવનમાં કંઈ રસ નથી સુખ કે શાંતિ જેવું કશુંજ નથી. પરંતુ આવું બધું તેઓ શા માટે કહેતા હોય છે તેનો વિચારજી આવતો નથી. ખરેખર તો તેમને જીવન જીવવાની કળાજી આવડતી નથી.

કળા... કળા એતો સત્યનો શૃંગાર છે ગાંધીજી એ તેમના સત્યના પ્રયોગોમાં કહ્યું છે કે માત્ર આંખ અને કાનને સંતોષે તેજ કળા નથી. પાણ જે આત્માને ઉન્નત કરે તેજ સાચી કળા છે અને કળા એતો આત્માનો આવિર્ભાવ છે.

જે માણસ સુખમાં સુખી અને દુઃખ માંપણ સુખી રહી શકે તેજ જીવન જીવી શકે છે. મુશ્કેલીનો સામનો કરવો તેનુજ નામ જીવન છે. એટલે કે જે પ્રભુ આપણ ને જીવન આપે છે તેઓજ આપણા જીવન માં મુશ્કેલીઓ પાણ આપે છે અને તેથી ક્યારેક તે કંટાળીને જીવન દાડ કે બીજા કોઈ નશાની અંદર બરબાદ કરી નાખે છે. તેથી જ કોઈએ કહ્યું છે કે “ગિલાસો મેં જો ડુબે ફીરન ઉભરે જીવનની મેં, હજારો બહ ગયે ઈસ બોતલો કે બંધ પાની મેં” ન કર બરબાદ અપની જીવન બોતલ કે દીવાને તુ કાટેગા બુઠાપે મેં જો બોતા હે જીવાની મેં યે દારુગા પીયાલા મોતકા કડવા પીયાલા હે મીલાહે જહર શરબત મેં છીપીહે આગ પાની મેં.”

સોક્રેટિસે કહ્યું છે કે ઘણા લોકો ખાવા માટે જીવે છે અને ઘણા લોકો જીવવા માટે ખાય છે. પરંતુ ગાંધીજી એ

કહ્યું છે કે જીવન - તો બીજા માટે જીવવું જોઈએ તોજી જીવનનો સાચો મર્મ સમજી શકાય છે.

જીવન ખરેખર કેવી રીતે જીવવું જોઈએ એવો પ્રશ્ન આપણ ને ઘણીવાર આવ્યા કરે છે. પરંતુ આપણે તેનો ઉકેલ લાવી શકતા નથી. કારણ કે આપણને થાય છે કે સારી સુખ સુવિધા મળે તેજ જીવન છે. અને પછી માણસ તે સારી સુખ- સુવિધા મેળવવાની પાછળ જ દોડ-ધામ કરે છે. અને શાંતિ ને ભૂલી બેસે છે. આપણે જીવન ને પૂર્ણ સુવિધા થી જીવવાની કોશીશ ન કરવી જોઈએ કારણ કે તેનો કાંઈ ફાયદો થતો નથી કારણ કે ભગવાન બધાને બધુજ આપતો નથી. માટે જ કહેવાય છે કે બહુ ગુણવંતો લીબ-લીમકો કડવો કીયો;

ચૌદ વિદ્યા કો કવિ કવિ કો કંઠ ન દીયો... (૨)

કંઠ વધુ કોયલ-કોલય કો રુપ ન દીયો;

રુપ વધુ મોર-મોર કો પાંચ ન દીયો;

પાંચ વધુ પદમાણી પાકો ઘડવો વર દીયો;

કવત અલરાજ ઓચરે વાહલો મારો ઠેર ઠેર કા ભૂલો પીયો.

જીવન ખરેખર કેવું હોવું જોઈએ, તેની કળા હોવી જોઈએ.

જીવન તો એક ફૂલ છે. પ્રેમની સૌરભ છે. મહેનત અને હિંમત નો સંગમ છે. જીવન વિવિધ રંગ, રૂપ અને ભાષાનું બનેલું છે. જીવનની દરેક ક્ષણો માં આનંદ છુપાયેલો હોય છે. પરંતુ તેને મેળવતા આવડવું જોઈએ અને જીવન મળ્યું છે તો મૃત્યુ તો મળવાનું જ છે. પાણ માનવી કેવી રીતે મૃત્યુ પામે છે. એવાત મહત્વની નથી પાણ મહત્વની વાત એ છે કે તે કેવી રીતે જીવન જીવે છે.

આપણા જીવનમાં સમર્પણ ભાવ હોવો જોઈએ. બીજા પ્રત્યે લાગણી હોવી જોઈએ. જેમ ચંદ્રશેખર આઝાદ, શહિદ ભગતસિંહ, સુભાષચંદ્ર બોઝ ગાંધીજી અને જવાહરલાલ નેહરુ જેવા અનેક દેશભક્ત લોકોએ દેશની સેવામાં પોતાનું જીવન સાર્થક કર્યું છે. અને તેથી આજેપણ માતા-પિતા તેમના બાળક ને તેવોની વાતો કહી તેમના જેવું જીવન જીવવા પ્રેરીત કરે છે.

અને ખરેખર તેવું જીવન જ સાચા અર્થમાં જીવન છે. અને તેજ જીવન જીવવાની સારી કળા છે.

- વોરો શૈલેશ, એફવાયજેસી/એચ

શિક્ષણનું ખાનગીકરણ થાય તો શું ?

સમય ના વિશાળ સાગરમાં ઊભી કરેલી દીવાદાંડી એટલે શિક્ષણ. દીવાદાંડીનું કામ

અંધારામાં પાણ માર્ગ બતાવવાનું છે. તેમ શિક્ષણ પાણ અજ્ઞાનના અંધારામાં સપડાયેલા વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપે છે.

..... પાણ ! પાણ જો આ દીવાદાંડી ને આગનું સ્વરૂપ આપવામાં આવેતો ? તો આપણે જાણીયે છીએ કે કોઈ તે તરફ જવાને બદલે અવળા રસ્તે વળી જશે તેમજ શિક્ષણ ને ખાનગીકરણ બનાવવામાં આવે તો ? આ પ્રશ્ન ખૂબજ મુંઝવાળ ભર્યો છે.

કોઈ કવિ એ એક શાયરી લખી છે કે

આગ કે દરિયા મેં જો ડુબતા હે ઉસે પ્યાર કહેતે હૈં
જો ખત કે બાદ મીલતા હે ઉસે તાર કહેતે હૈં;

હમારે દેશ મેં કુછ એસા આલમ હૈં કી જો ધક્કા મારકર ચલતી હૈં ઉસે સ્વદેશી કાર કહેતે હૈં, ઓર જો ધક્કા મારકર ભી ન ચલે ઉસે સરકાર કહેતે હૈં સરકાર શિક્ષણ ને એક બોજ રૂપ સમજે છે અને તેથી તે તે બોજ ને સંસ્થા ઓ ઉપર ઢાળી દે છે. પરંતુ સંસ્થાઓ એટલી શક્તિમાન નથી કે તે પૂરી શિક્ષણ વ્યવસ્થાને ઉપાડી શકે. અને અંતે તેઓ તે બોજ ને વિભાજીત કરી વિદ્યાર્થીઓ ઉપર ઠાલવે છે જે ફીસ સ્વરૂપે હોય છે. મધ્યમવર્ગી વ્યક્તિ આ બોજ ઉપાડી શક્તી નથી અને ગરીબવર્ગની તો વાતજ શી !

શિક્ષણના અભાવે વિદ્યાર્થીઓ બાળમજૂર બને છે, પ્રગતિના પંથે જઈ રહેલા પગ અધોગતિના માર્ગે વળે છે. અને તે શિક્ષણ ફક્ત શ્રીમંત વર્ગજ મેળવી શકે છે. અને તેઓ અભાગ લોકોનું શોષણ કરે છે.

ભારત આજે પ્રગતિના પંથે પહોંચ્યું છે. તેમાં વધુ પડતો ફાળો શિક્ષણ નોજ છે. અંગ્રેજોએ આપણા ઉપર સો-સો વર્ષ સુધી રાજ કર્યું તેનું કારણ શિક્ષણનો

અભાવ જ છે અને આપણને આઝાદી મળી તેનું કારણ શિક્ષણ નો પ્રભાવજ છે. અરે ! ... શિક્ષણ એ કોઈ નજીવી વસ્તુ નથી કે કોઈ પાણ તેને મેળવી શકે. તે મેળવવા માટે તો ઘણી આરાધના અને સાધના કરવી પડે છે. પરંતુ તે આરાધના અને સાધના કર્યા પછી પાણ શિક્ષણ મેળવવું અઘરું બની જાય તો ?

શિક્ષણ એતો આદિકાળથી મળતી વસ્તુ છે. તેની કાંઈ કિંમત ન અંકાય. જેના પર સરસ્વતી દેવી ની કૃપા હોય તેઓજ સારુ શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરી શકે માટે જ કહેવાય છેને કે “સંસારમાં જેટલી ઉપલબ્ધિઓ છે તે બધામાં શિક્ષણ સૌથી મોટી ઉપલબ્ધિ છે.” શિક્ષણ ખાનગીકરણ થાય તો દેશની ૮૦% જનતા અજ્ઞાન અને અભાગ રહેશે. અને ફરી થી બહારના દેશો આવી આપણને ગુલામ બનાવી દેશે. ગુરુ માટે તો જ્ઞાનનો સંદેશ આપવો એજ દક્ષિણા છે. માટે સ્પેનિશમાં એક કહેવત છે કે “જ્ઞાન સંઘરવાથી ઘટે છે : અને વહેંચવાથી વધે છે.”

ભગવાન મહાવીરે કહ્યું છે કે “દુર્જનોની સોબત થી સદાચાર નાશ પામે છે.” તેમ કેટલાક લોકો દુર્જનોની કાન ભંભેરાણીથી શિક્ષણ ખાનગીકરણ કરવા તૈયાર થાય છે. ચાણક્યજી એ લખ્યું છે કે “એક બાબુ દુર્જન હોય અને બીજી બીજુ સર્પ હોય ત્યારે તુલના માં સર્પજ સારો ગણાય” કારણ કે સર્પ તો ક્યારેકજ ડંખ મારે છે. પાણ દુર્જન ક્યારે ડંખ આપે તેની કલ્પના પાણ થઈ શક્તી નથી.

તેથી મારા મતે સરકારે શિક્ષણને ખાનગીકરણ કરી પીંજરામાં પુરવાના બદલે તેને સ્વતંત્ર પંખીની જેમ આકાશ રૂપી વિશાળ સમાજમાં દરેક જગ્યાએ વિહરવા દેવું જોઈએ.

ધન્યવાદ.

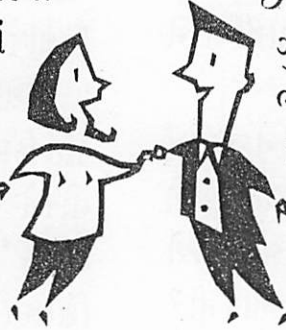
- વોરા શૈલેશ, એફવાયજેસી/એચ

કૉલેજજીવન મજા કે સજા ?

“ગમે ના શૈશવે ખેલ, યૌવને ના પરાક્રમ,
સાધુતા ન વાર્ધક્યે, વ્યર્થ તો જીવનક્રમ.”

બાલ્યાવસ્થા, યુવાની અને વૃધ્ધાવસ્થાએ જીવનવિકાસનો કુદરતે નક્કી કરેલો ક્રમ છે. આ અવસ્થાઓ દરમ્યાન મનુષ્યે કરવાના કાર્યો નું ખૂબ જ મહત્ત્વ છે. આ ત્રણ અવસ્થાઓમાંથી યુવાવસ્થા સાથે જોડાયેલા કાર્યો મહત્ત્વપૂર્ણ છે. શિક્ષણમાં દરેક કાર્ય તેની અવસ્થા પ્રમાણે કરવામાં આવે તો જ યોગ્ય ગણાય છે. બાળપણ ખેલકૂદ સાથે જોડાયેલું છે. વૃધ્ધત્વ સાધુતા સાથે જોડાયેલું છે. ન્યારે યૌવનએ શિક્ષણક્ષેત્ર સાથે જોડાયેલું છે.

શિક્ષણક્ષેત્ર એટલે કલા, બુધ્ધિ અને જ્ઞાનની અધિષ્ઠાત્રી દેવી સરસ્વતીનું વિશાળ સામ્રાજ્ય શિક્ષણક્ષેત્રમાં વિદ્યાર્થી જીવનના બે તબક્કાઓમાંથી પસાર થાય છે એક છે શાળાજીવન અને બીજું કૉલેજ જીવન. શાળાજીવન એટલે તળાવના શાંત અને રમ્ય નીર અને કોલેજ જીવન એટલે વિશાળ સમુદ્ર કે જે અનેક પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રલોભનોથી છલકાય રહ્યો છે.

કૉલેજ જીવન એ એક ગુલાબના પુષ્પ સમુ છે. કે જેનાથી સાવધાન રહેતા સુંદર પાંખડીઓની સુગંધ માર્ગવા મળે છે. અને અસાવધાન રહેતા કાંટા વાગે છે. આજની કેળવણીના પાયા ડગમગી રહ્યા છે. શિક્ષણ ક્ષેત્ર આજે નાણાંના હાથમાં રમી રહ્યું છે. લાગવગશાહી, શિક્ષણમાં થતી ગેરરીતિ, પરીક્ષાઓમાં થતી ચોરીઓ, નિષ્ણાત શિક્ષકોનો અભાવ વગેરેને કારણે કૉલેજજીવનનું મહત્ત્વ ઘટતું જાય છે અને ત્યારે જ આવા પ્રશ્નો ઊભા થાય છે કે

“કૉલેજજીવન મજા કે સજા ?”

કૉલેજજીવન એ વિદ્યાર્થીજીવનનો સોનેરી સમય છે. આ સમય મોજમજા કરવાનો અવસર નથી. આ સમય તો ચારિત્ર્ય ઘડતર અને વક્તિત્વના વિકાસનો

છે. સાચા વિદ્યાર્થીનો જીવન મંત્ર તો આ હોવો જોઈએ કે,

“સાદું જીવન અને ઉચ્ચ વિચાર.”

પરંતુ આધુનિક જમાનામાં તો સત્ય અને ઉદારતા ના સ્થાને વ્યસન અને ફેશનને મહત્ત્વ આપવામાં આવે છે. તેના કારણે વિદ્યાર્થી પોતાનું વિદ્યાર્થીપણું ગુમાવતો જાય છે. વિદ્યાર્થીઓ કૉલેજમાં ભાગવા નહિ પણ વસ્ત્ર અને અલંકારોના પ્રદર્શન માટે જ આવે છે. રોજના દૈનિક કલેક્ટરમાં ન આવતા વિદ્યાર્થીઓ ‘ફેન્ડશીપ્ડે’ અને ‘રોઝ ડે’ માં તો જરૂર આવે છે. વિદ્યાર્થીઓ પોતાનો વૈભવ

દેખાડવાજ કૉલેજ માં આવે છે અને મોજ-મજા કરી ચાલ્યા જાય છે. ત્યારે પેલા મધ્યમવર્ગીય વિદ્યાર્થીઓને કોલેજજીવન સજારૂપ લાગે છે કારણ તેમની પાસે મોજ-મજામાં ઉડાવવા માટે પૈસા હોતા નથી. આવા ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ પૈસાદાર નબીરાઓના મજાકનું સાધન બનતા હોય છે. વર્ષો પહેલા દેશનો એક મંત્ર હતો કે “ગરીબી હટાઓ” પરંતુ આજે આ હરીફાઈના જમાનાનો સૂત્ર છે. “ગરીબો કો હી હટાદો.” આમ આગળ ભાગવા ઈચ્છતા ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ કૉલેજમાં આવતા પણ અચકાય છે. તેમના માટે કૉલેજ જીવન સજારૂપ જ છે. કારણ કે શાળા જીવનમાં તો દરેક વિદ્યાર્થીઓને સરખા ગણવેશ પહેરીને જ આવવાનું હોવાથી ઊંચનીચનો ભેદભાવ હોતો નથી પરંતુ કૉલેજમાં આવતાજ વિદ્યાર્થીઓના મનમાં ઊંચનીચતાની ભાવના ઘર કરવા માંડે છે.

આમ, કૉલેજ જીવનની ખરી મજા તો સાદા જીવન વિકાસ માટે ઉચ્ચ વિચાર ગ્રહણ કરી વ્યક્તિત્વને શ્રેષ્ઠ બનાવવામાં છે. જે યોગ્ય વર્તન છે, શિસ્તપૂર્વક છે. તેનું આચરણ કરી લેવામાંજ સમજદારી છે.

- જાજેતર મમતા એમ., એસવાયજેસી/એચ

የባህሪ/የደንብ/የሰነድ አይነት -

ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 'የወይን ሥራ' የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው

ገደብ የሆነው

የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው
 ገደብ የሆነው ገደብ የሆነው

የሆነው

የሆነው ገደብ -

የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው
 የሆነው ገደብ የሆነው

የሆነው

Prahladrai Dalmia Lions College
of
Commerce & Economics

Local Managing Committee

1. Lion S. G. Ruia
2. Lion K. G. Saraf
3. Lion B. L. Jhunjhunwala
4. Lion P. U. Mehta
5. Lion R. J. Chokshi
6. Principal (Mrs) S. S. Aware
7. Prof. A. M. Bhende
8. Prof. C. R. Sadasivan
9. Dr. Latha Krishnan
10. Shri S. K. Pandey

કરે,
કરે,
કરે,
કરી રોયા કરે,
શીતલ ડી.
સી. - ૭

ડી દક્ષા એ.
સી. - ૭

જલ પી
સી. - ૭

જ
શીતલ ડી.
સી. - ૭

Print
of

